

სამხრეთკავკასია

645/2
2001

ეკა
კვალაიშვილი:

2001
3-4

„ღუთის წყალმად მიმართის
მანქანათმშენებლის ფაქტში დამადრება“

ღმთის წყალობად მიიპყრნია მარო თარხნიშვილის ოჯახში დაბადება

ხომ მას სიმღერის „ღი-ღი ღედის“ მემკვიდრეობა არგუნა. იმავე ფორტუნამ განსაკუთრებული პასუხისმგებლობაც დააკისრა. ეკა ბავშვობიდანვე „მოიწამლა“ სიმღერის ბაცილით რისთვისაც შესანიშნავ ატმოსფეროს უქმნიდა თარხნიშვილებისა და კვალაშვილების მუსიკალური გარემო.

ქართული სიმღერის ჰორიზონტზე თვალსაჩინოდ გამოიკვეთა ეკა კვალაშვილის გამომსახველი ფენომენი, რომელიც დამაჯერებლად იძლევა პასუხს შეკითხვაზე: შესაძლებელია თუ არა ტრადიციული ესთეტიკის განახლება და ინდივიდუალიზაცია, ან როგორ გარდაისახება წინაპართა მიერ ნაანდერძევი ტრადიციები.

თავისი ნიჭიერებით ეკა კვალაშვილმა საესტრადო სიმღერა ჭეშმარიტი ოსტატობის სიმაღლეზე აიყვანა. მისი ყოველი ფრაზა გამომსახველი მკაფიოებით, ტემბრული მრავალფეროვნებით, ძლიერი ემოციური მუხტით, ბგერითი კულტურით, ინტერპრეტაციის სიღრმით, საშემსრულებლო ტექნიკის მდიდარი შესაძლებლობებით და, რაც მთავარია, ქართულ ესტრადაზე ლამის დომინანტული სენტიმენტალური მონოტონურობის დაძლევათ არის გამორჩეული. ეს კანონზომიერიცაა: ბედმა

თარხნიშვილის შვილთაშვილობა იშვიათი ხვედრია. ილბლიანიც და მძიმეც. ხომ ასეა? – ამ შეკითხვით დავიწყებ საუბარი ეკა კვალაშვილითან

რემს ოჯახში ყველა მღერის. ამდენად სიმღერა პატარაობიდანვე ჩემი განუყოფელი თანამგზავრია. პირველად წლისა და 8 თვისამ შევასრულე ტელევიზიაში სამი-დაჩქმის, კომპოზიტორ მარიკა კვალაშვილის სიმღერა „სახალწლო“. სკოლის პერიოდში პიანისტობაზე ვოცნებობდი. შემდეგ პოლიტექნიკური ინსტიტუტის დიდ საესტრადო ორკესტრში სოლისტად ვიყავი მიწვეული, მას მერე კი უკვე დამოუკიდებელი შემსრულებელი გახვდი. ამ ხნის მანძილზე შესრულებულ სიმღერათაგან ბევრი მაშინვე მისი მარიკა კვალაშვილის სიმღერაა, რადგანაც ვთვლი, რომ იგი ქართული ინტონაციის დიდოსტატია. შეამაყება, ვაფასებ და ღვიძის წყალობად მიმანხია, რომ მარო თარხნიშვილის ოჯახში დავბადე. ეს დიდი პასუხისმგებლობა ჩე-

მთვის. ვცდილობ, ბუბიასეული ინტონაციები არ დაიკარგოს და გაავარძელო ჩემს შემოქმედებაში. სწორედ მას მივუძღვენი კომპოზიცია „დაბადება“.

– რა არის უმთავრესი – ტალანტი, თუ შემოქმედებით მიღწევებს დიდი შრომის ფასად საკუთარ თავზე გამარჯვებად მიიხსნე?

შურნალი ქალებისა და ოჯახისათვის

მთავარი რედაქტორი
ნარბიჯა მგელაძე

სარედაქციო კოლეგია

- ნანული შამარნაძე
- მარიკა ბარათაშვილი
- ნაზი თარბამაძე
- ლია კაპაზაძე
- ნანა ოგოლაძე
- ცინარა ტმელაძე
(მხატვრული რედაქტორი)
- ნინო ჯაგანშიშვილი

ნანული ბუკია
(ტექნიკური რედაქტორი)

ღამუშენებელი- შურნალ
„საქართველოს ქალის“
რედაქცია და შურნალ-
გაზეთების გამომცემლობა
„სამშობლო“

შურნალი გამოდის 1923 წლიდან

საქართველოს შურნალ-
გაზეთების გამომცემ-
ლობა „სამშობლო“
მ. კოსტავას ქ. №14

რედაქციისაგან შუამკვეთთა
მასალაზე პირნორამი არ
გაიცემა

„Sakartvelos Kali“
Georgian Woman
a Magazine for Woman

— ცხადია, ნიჭის გარეშე ვერ
სძღვრებ, თუმც მარტო ეს არ
ქმნა. საჭიროა დაუხარელ
შრომა. ეს თავისთავად საკუთარ
თავზე გამოარჯულებს.

— 18 წელია სცენაზე ხართ.
თუ გვინათი ტროუშვალური წა-
რბატება ან მშენებლის გულგრი-
ლობა და ჩაყარნის სიმწარე თუ
განვიცდით?

— ჩემი თავით ბოლომდე კმა-
ყოფილი არასდროს ვარ. ყოველი
ახალი პერიოდი ახალს ითხოვს,
ამას კი შრომა და ფიქრი
სჭირდება. რა თქმა უნდა, ფინა-
ნსეხიც, რაც შეეხება ტროუშვა-
ლურ წარმატებას, ამისათვის
ახლა ვეძებდი და ძველა მომა-
ვლისა. მსმენელის გულგრილობა
არასდროს მაგრძენია, უფრო პი-
რაქით. ეს კი ყველა დირსების
ორგანიზმ შეტია.

— ხანდახან მეჩვენება, რომ
ზოგიერთი ლექს-სიმღერის არა
მარტო ჩინებული ინტერპრეტატო-
რი, ავტორიც ხართ, იმდენად
შთავიზებულა თქვენი შესრულე-
ბა. ამასთან სულ ახლოსაა ზღა-
რა, სადაც ტექნიკურად მაღალი-
სტატური, მაგრამ ხშირი მელიდი-
ური ჩვეულებით თითქოს თვითმი-
ზნური ხდება. აქნებ ეცდები კი-
დეც...

— სწორედ სიტყვიერი ტექსტი
გვაძლევს ამას სამუკალებს, რომ
სიმღერის სამწუთიანი საექტალო
დავგათ და მსმენელს კისა-
უბროთ. რაც შეეხება სიმღერის
ხვეულებს, ეს თვითმიზანი კი
არაა, თვითონ სიმღერა ითხოვს,
მე ამას აქ ვაკეთებ, სადაც მელი-
და საჭიროებს.

— პარადოქსულად გამოიყურება
ფაქტი, რომ მომღერებელი-მღერია
კვ კვალთაშვილი არც თუ
ხშირად იხმის და ჩანს უსაზური
სიმღერით ეხოდენ გაჯერებულ
ეთერში. ეს ალბათ უმიზეზოდ არ
ხდება.

— დრო და გემოვნება ყველა-
ფერს თავის ადგილს მიუჩენს.

— სიმღერებს თვითონ ირჩევთ
თუ დაკვეითაც გიწვეთ შესრუ-
ლება. როგორი მუსიკა უფრო
შთავიზონებთ, რა უფრო ახლოსა
თქვენს სამემსრულებლობა იდე-
ალთან — ინტიმური ლირიკა თუ

დრამატული აქცენტები. პუბლიცი-
სტური თუ სოციალური მოტივები.

— ყველაფერი, სადაც არის
აზრათი ტექსტი, მდიდარი მელი-
დაა, ჩემთვის შთამაგონებელია.

— აზრებებით თუ არა საკუთარი
მე-ს დაღწევას იმ მძიმე აბსურდუ-
ლი სინამდვილისაგან, რომელმაც
დღეს გვიწვევს ცხოვრება. მი-
განზნათ თუ არა, რომ სიმღერის
ხვეულებების მშვენიერებას სი-
ნკრონულად უნდა ერწყმოდეს სი-
კეთის საკეთილად პრაქტიკული
ქმელება?

— არა მარტო ხელიწინება, არა-
მედ წყნა თითოეული ნათხა, სი-
ტყეა უნდა ემსახურებოდეს სი-
კეთის გულით, სიმარადით. სწო-
რედ ამ აბსურდულ ადრისიერობის
უნდა იყო ძლიერი. ამას კი მხო-
ლოდ უკვლის გზით, საკეთით,
მოითმენით, მატყუებით, თავდა-
ბლობით, სულიერი სამტყუარი მი-
ვალწვეთ.

— მუსიკის სამყაროს აღამაინი
თავდაპირველად აკვნის ნაწით
ეზიარება — სიმღერით, რომელიც
შემდეგ მთელი თავისი პრაქტიკა-
ხნაგონებით აჭრება მის ცხოვრე-
ბაში. თქვენს პატარას „ნანას“ თუ
უძლიერდით, ან ზღაპარს თუ
უყვებოდით. ხაერთიაც, როგორ
აუღიხართ ყოველდღიურ ხაზრუნე-
ვს როგორც დედა, მუკლდუ, მე-
ოჯახზე?

— ჩემი გოგონა რვა წლისაა,
ხანდახან ახლაც კი მითხოვს
ბიღის წინ „ნანას“ სიმღერას, მეც
სიამოვნებით ვუძღვრე. ოჯახი
ჩემთვის უპირველესია, ეს ის ცი-
ხემსიარება, საიდანაც ვაძიებთან
პატიოსანი, წესიერი აღამაინები,
ოჯახი ქვეყნის სახეც უნდა იყოს.

— და ბოლოს, რას გვპირდებით
ახალს?

— უამრავ სახლეს, ჩემს შემე-
ქმელებას ყურაფერი შეხლდავს
და შეაქერებს. ის მხედელ მაშინ
შეჩერდება, როცა უკალი ისტრეკის-

ესაუბრა მუსიკისმცოდნე
თამარ მისსი

ლი შემოქმედებით სკაინამბო, რომელიც ჩვენ სახარებამ ვლინდრმა და ჩამოყალიბდება ახალი ქრისტიანული კულტურა.

და თუ ქრისტიანული მოძღვრისაგან არ მოვედით ამგვარ რელიგიურ განწყობებსა და განახლებას, მაშინ ვისგან? და თუ ქრისტიანული სამღვდლოება თავის თავში ვერ იპოვებს ამ გზისწილისათვის სკაირა ძალს, მისწინებს და გულახდილობას. მაშინ სით უნდა მივბრუნო ჩვენი მზერა?

მაგრამ სწორედ ამიტომ, ჩემი აზრით, უფრო მართებულად და ნაყოფიერი იქნებოდა, თუ გამოვქმენდით სულიერ პირებს, რომლებიც შეძლებდნენ კიდევ და სურვილად ემხრობოდათ წინაშეაღმებურ სიკაცურ წარმოქმენათ თანაობის საგნობრივი გამოცდილების სიღრმისა და ანტიბნალი დიდი და სახელმწიფოებრივი სიტყვები... ეს იქნებოდა ქვეშაობრივი ცხოვრებისა და ქვეშაობრივი განახლების სიტყვები... მე ერისკაცე ვარ და ერისკაცებს არ შეეფერებათ მოპოვებლობა შინა-ეკლესიური აღმშენებლობის საკითხებში. მაგრამ, რამდენადც თქვენ ჩემი მსჯელობის მოსმენა გსურთ, მე ვაჩვენებ ვერცე ამ შეთხვევებისთვის შეუფერებელ თავშეკავებლობის ამ შედეგები გაგკეთ ადსარებითი ხასიათის პასუხი. თუმცა, ნება მიბოძეთ, ამის გამო თქვენი კითხვა ადინდროდ შევკვლით: რას მოველით ჩვენ, მართლმადიდებელი ქრისტიანები, ჩვენი მოძღვრისაგან? რა კითხვებით მივმართავთ მის? რით შეუძლია მის დახატვას ჩვენი წლები და ჩვენი სიყვარული?

არ ვილაპარაკებ საღვთისმეტყველო განათობისა და მოძღვრისათვის მზადების შესახებ: ეს თავისთავად იგულისხმება. მოძღვრის ჩვენზე კაცად უნდა იცნოდნენ დიდ ნაწერებსა და თქმულებებს, მიიღეს საეკლესიო მოძღვრების, სკაირა ველოფერი ეს ჩვენზე ღრმად შეიფიქრონ, რათა დავგებდნარ დატვირთვა და შეგნებულობის გეგმის ეამს. ისინი ასევე უნდა ფლობდნენ სულსა და თვლით ჩამწერებელ მოძღვრის ხელისწილებს. სულიერი მამის ღრმა გრძნობიერებასა და ნათელ მიხედვობას, გამჭვირვი შეგნებულობით მიიღონ ინდივიდუალური ადამიანურ სულს და შესწავლით უნარი, რომ ცხოვრების მწელ წესობაში ადამიანს მოითხოვინ მართებულად ეხმარება. ამგვარი შეთანხმება აუცილებელია, ეს ფასდაუდებელი ხელისწილებს: აქ არ შეიძლება არსებობდეს ირი აზრი, თუმცა უმეგონია, რომ ჩვენ მათგან მეტს მოველით: რაც ჩვენთვის ყველაზე უფრო მნიშვნელოვანია, მოველით ქვეშაობრივ და ცოცხალ სახარებრივად სულს. ის სულს, რომელიც ჩვენივე ქრისტიანობის მადლიერების მაუწყებელია, ჩემს შეგნებაში ეკლბოდება: ლოცვითი ძალა, მისი სწრაფი ველი და თავისუფალი ცოცხალი ქრისტიანული სინდისიერება...

რა შეუძლია ადამიანს მისივე განყენებულობა. მგელი, ტვივის ცულებზე დიდგნებულ ლოგოფერს განსკრება წარმოდგარმა საღვთისმეტყველო დარგებამ, რომელიც არ კერტეს ქრისტიან მაცხოვრის გულით და არ გააძლევს ჩვენ მისი ხელის საშუალებებს? რა მნიშვნელობა აქვს ამსტრატული ავარჯიზობას... ამ დიდუბეკობერ არგუმენტს ცოცხალი რელიგიურობის მჭერტელობითისა და ლოცვითი სიერტეობის შეუძლიათ თუ არა მათ რელიგიურ ხილულობას აზიარს სული, რომელიც ეძიებს ღვთიერ ნათელმოსილებასა და ცეცხლს, ცოცხალი ღმერთით სულდგნობებს? უტყობოში სხვა აღმსარებლობის მწედლმოსაშურთა საფრებისა და ქადაგებების მოსმენის შედეგად მე რამდენჯერ მივიტარე, რაოდენ მდღარი არიან ისინი წიგნიერი განათლებულობითა და რაოდენ მქნსულ გამოიყურებოდა სულსა და გულის ზიარების მზივ (რა უტყობი არ რუსული მართლმადიდებლური სულიანობის).

ქვეშაობრივად, არ არსებობს უყვიერეს რელიგიური მოძღვრება, არ არსებობს უფრო ნამდვილი ჭადაგებითი მსახურება, ვიდრე პირილი ლოცვის მატობილება და გულწრფელობა. ასეა, რადგან რწმუნე მტკიცებობა და ვრცელდება არა ლოგოფერა არგუმენტებით, არა ძალდატანებით ნების ძალისხმევითა სიტყვებისა და ფორმულების განმეორებით. არამედ ღმერთის ცოცხალი აღმშენ, ლოცვითი ცეცხლით, გულთა განწყენებით, ანბოლებითა და ვაცისკრებით. ცოცხალი ვრცეობით მადლიერების რეაქტორი აღმშენი, ჩემი ფიქრით, ძალზე ბევრია დამოკიდებული მღვდლის ამ უნარზე, რომ წარწყველად და თავდაიწყებოთ ილოცოს გულით, რადგან თუ მის აქვს ამის უნარი და საკუთარ განმარტებაში ასე ლოცულობს, მაშინ მისიერი სა-

ვახშებები ჩვენს უხუჩიკას ქვეშაიკად: მსონრებილი ცნონდება ვეადიშვი სოლოვიოვის შემეგვ, სისკვას ვაიშიობით ასევე უხსილი ჩვენიერი ფილოსოფიის თვალსაჩინოებს ნახშირ-მადგენებს იფივ ირინს (1883-1954). ნინამდეაზე ნანაყუთი ანბოლებული ბოძნევაიკი უხვირის მიუი 1922 წელს სანამბოძნე-მად გაძაწელები ფილოსოფიისა და უბეტირების ბოლი წინინ-ნანა - ზანია ხილულობისანი, ხმობიერ პიხვედე ამ 45 წლის დინდა, აკაიისის გაიდაცკალების შემეგვ უკსობილი გამოყენება.

ახლა ჩვენ მეთიხვევს, და აჩა მზიკობ და, საშეკავა აქვს გაეცნოს თაიერი წიხვის მანძილზე ყოველმხივი განაშითობე: ბიდე აქიხილდე ძიხთვის უმზიხანსკე რიკიუხიკით, და მათ მიოხის ი. ირინის შემოქმედებას, თუბა კუ უყვივით, მისი ანბეჯივზე ნანამბეჯივობითა და სასუხიერ სისხანით მიმიღე-სახიხივებ ამ მღერაიხ, სოგასანაკობიობი და ხილვიერი იფივების თაიხივება და გათავისება, ეს ასე აჩის გასაუხივი, ხიჯინ-ასანაკობის ცლომბიერად აკუმბოცინდე დაბიერე ადამიანური მუგნების გაიხაქვინა მგადე თილი, მათიწნეური და ხანაქილვი პიხიკისა.

მით ურეკეს ურკობეხია მეთიხვევი პიხისპიხი დაეკვიითი აქსიბიუჩი მოსახებებისა და შეკონტრების ნინამე ირინს თამბაშე, თუ ხიოხიხია ჩინმინისა და კიხიკის ქვეშაიკიხობისა, მოძღვრისა და სულიერი მამის ნანდვილი მონივრება, მდნისობა და აქვს მიოხის მუამავლის მადლი განიშნელება, ხამდენ სახინაზია მწიხივობისა და ქითიშის მუგეიხი გაიკუნებობა, ჩა სილითიხი ძიოთი ალავასებს ქიხისიერად (ოცვა-ველებს, მოსიყავიხე ბევი და სინდისიერება... ყოვილდე ამას განსაკუთრებულ მნიშვნელობა აქვს დებს, ხიოხესა მუამიხიკობით მიღებულ იფიკიური ნაყვსების გამო სიოცინ ძვილი და სახიკური ნებდა ქვეშაიკი ჩინმანა უბნებულობად, ხიოხესა და აქიხივება მომხაველები სუკანანება, ხიოხესა ბიბლიური სულიერობისაგან ღრმა შემოიხიუნება კიდე გაბეჯებულ ამოცანად ჩიხებს.

იყავ ირინ

რობელ. უყვი საზღვარგარეთი ვაძეკების შემდგმ. პროტესტანტების მოძღვარმა კითხვით მომპარათ, თუ როგორია, ჩემი აზრით, მოძღვრის მოწოდება? ვაძეკეული ყოყმანისა და ფიქრის შემდეგ მას ასეთი წერილი ვუგასუხე:

დიდად ბატონეკეული ბატონო მოძღვარო! უნდა გამოვტყდე, რომ თქვენს ბარათში ჩამოყალიბებულმა კითხვამ ერთგვარი სინდისეგების წინაშე დამაყენა. შევძლებდი კი მე, საერისკაცი სწავლული, მოძღვრის მოწოდების არსების მართებულ წყვილობას და აღწერას?

მე მთელი სულითა და გულით ვიზიარებ თქვენს შემოთხობასა და დარდს. ჩვენი დრო თითოეული ჩვენთვის ალად და განურღებელ მოთხოვნებს უყენებს, ესაა დრო ილი გამოვლდისა და აუცილებელია ყოველმა ჩვენგანმა შეაჩოქოს თავისი მოწოდების არსი და საზრისი. დიდგა იგიეთასამართლების ეამი, სულიერი განწყობებისა და განახლების ეამი, ჩვენი თაობები უმართებულყო გზებსა და საიფიოთი სანამბიოებზე დაიხებებინან: მათ დაეკარგეს ის მაღლოსილი, მაგარად კიორი ბილიკი, რომელიც ჩვენ გვიტყვის, სკაირა, მათ ფიქრს მოკიკობინ და დაიწყო რელიგიური განახლება. მათ ეკლავ უნდა დაანათონ საკუთარი თავი მის აცეცხლს: რომელიც მაცხოვრება გვიბოძა (ლუკა, XII, 49). ეს რაში სკირდება ძალდაეკარგული მარილი? მე-რწმუნეთ, მე ვიზიარებ თქვენს ურწმუნეს შემოხვეობას და ვაშუღვდებთ ვეფიორბ თანამდებოვე რელიგიური დაქინების მიზეზების შესახებ...

ჩვენ ერთი რამ გვეკრძალება: დაიწყოთ დაუღალავი პირობა რელიგიური განწყობისა და განახლებისათვის. წი-სასკარ განსაკერტია, რომ ეს ბიროლი მოითხოვს უზარმაზარ დაძაბულობას და ხანგრძლივ გამძლეობას. ჩვენ უნდა ვაფიქრებოთ ვამოლიანებელი რწმენა, რომელშიც გვსო და იონება, კერტება და ნება შეხებატილებული ერთ ჰინანა: სეთ ჰინანა, რომ მას გამოეხმაურება ჩვენი ინსტინქტის ნადილი სულიერება: რომ საკუთარი ჰგლობობის ლეგამა-პილბის ეკლობაზე იგი ვანახლებს თავის სულიერ თვა-ოსინინიაზობას და შეუღვდება ახალ ცხოვრებას. მაშინ გაიოტებნება ახალი შემოქმედებითი იდეები და დაიწყება ახა-

30 შიშმარტბად: მცხოვნებელი ცხონებმა

ეკლესიოლოგთა ანგარიშით, განწყობილია და გააცხადებენ თავის მრავალსა და განმარტებულს ლოცვის ეს აღიზიანებელი მის საეკლესიო დღისმსახურებაშიც. მის ქადაგებებშიც და მის ცხოვრებაშიც საქმეებშიც და ჩვენ მისი მრავალი, ერთმანეთს ვიკავებთ ვუთხროთ, რომ ათავი სული ლოცვლებს მასში უკეთესი ოხრება და რომ ეს ოხრა გადმოგვეცხადე ჩვენც უთქმელი გზებით.

მოღვაწე, რომელსაც ახასიათებს ასეთი გურქველობა და ლოცვითი ძალისხმევა, როგორც წარმოგვიდგება აუწე მაყვლიანად.

თავის სამწყსოში: მრველი ზოგჯერ თავისა და შეუძლებელად და გაუხარებელად ამ ლოცვის თანამართლელ ხდება; შეკრებილი გადაცემით მოძიერის რწმუნის სიბოძე; ისინი ურთოდებანი მღვდლის სულიერი აღმადგინებელი. მის შეგონებას განსაკუთრებულად აღვნიშნავ: ესაა მარტო ვინებიც, არამედ გულთა, ცოცხალი სინდისიერებითა და განკრძობილებული წმინტა. მისი საუბარები სათავეს იღებს შემოქმედებითი სულიერი გამოცდილებიდან: ისინი გამსჭვალენი არიან ცოცხალი ქრისტიანული ქვერტის, მიმდინარეობენ გრძელად და აღქმებითი მოძიერ სულიერებით. და უკვე უბრალო შეხვედრა მოძღვართან განიცდება როგორც ნუგეში და აღუბნაო სიხარული.

ხოლო ამას სადგურულ უდევს გარკვეული რელიგიური ენობი, რომლის მიხედვითაც ლოცვისას მატულობს რწმუნის სიღრმე და სიტკიცე, რადგან ლოცვა არის სულის მღვდლობიო აღზევება ტემპისაგან, რაც გამაცოცხლებელი, განწყობილი და დასტურებელია. სწორად ამიტომ მოძღვარი უნდა იყოს ლოცვის ცოცხალი წყარო და ცოცხალი სკოლა.

შეიძრე, რაც ჩვენც იმდენად ვიპოვით მასში, - ესაა ცოცხალი მოსყვარულ გულს, საკეთილესი ქრისტიანული კერობით უბოძებ და ნუგეშიც ხომ სკოლისა და გულითაობის გაგებშიც გამოდინარობს. სანამ ადამიანთა გრძნობა დამქნარი და დაკრძობილი დღისმსახურების გონებრივ განყენებულ მფუძვლების ტყვეობაში. სანამ გულთკვად მსჯელობს და ვაჭრი გამოაქვს, კეთილის მიტოვების და სისულელოთი ქვერტისა. - მანამ ადამიანისათვის მიუწვდომელი რჩება უფალი ტემპის ყველა გამოცდილება. უსულგულო ადამიანები სახარებაში ვერ წვდებიან ყველაზე მთავრას. ხოლო თუ შევდებანი, მისით არ ცხოვრობენ და მას არ ახორციელებენ. გულგულ სიხარულს კაცს ბრძოდ და ყრუდ აქვებს. აციცხალი წყლის ღირსიანი (იოანე, VII, 38) მხოლოდ მოსყვარულ ადამიანებისათვის მიუღწევანია. ასეა, რადგან სიყვარული კაცს უხსნის მხედველობას და სძენს ქრისტეს გამომცხადებისთვისაც და სხვა ადამიანების ცხოვრებისა და ტანჯვა-ვინების გაგებისთვისაც. თუ მღვდელი ავსილსა სიყვარულით, მაშინ ეს იმდენია მის ეკლესიურ ლოცვებშიც. იოანის მისი ქადაგებებიც, გამოსკვივის მისი საქმიანაც. მის მოსაუბრესა და დამხმარეს ეუფლება განსაკუთრებულ გრძნობა: იგი შეგონების, რომ თავისი სულიერი მამისაგან აღმწერა რადც ძვირფასი, სასიკეთლოდ მნიშვნელოვანი და გამაზნეველი, რომ მას ჩაუვარა სულიერი ცეცხლის ნაოლი და სიბოძე, რომ მას

შეგონარი ცოცხალი სიყვარული, რომ მიუხეობდა და მას, რაცაც გულისხმობდა ქრისტე სიყვარულზე საუბრისას ასეა, რადგან ცოცხალ გულს აქვს სიყვით მზავი ყველასათვის: ნუგეში და მოქმედებელია. შემწვარა გახორციელებს, რჩევა და გეგმა შეწყვიტების, მოსაუბრებელი სიტყვა ყველასათვის, ყველა ღიმილი ყვავილებისა და ჩიტებისათვის, და ასევე ადამიანთა უბრალო ურთიერთობა გვეხველება მართლად თანამართლობის შემწვარეველი ცოცხალ სკოლად. ქრისტიანული სიბრძნის სასიყვარულო ფაქტად. ყველაფერი ეს შემწვარე და სასიყვარულო, რადგან ქვეყნის სულიერი მამა ქრისტიანული სულიერების, სიყვარულისა და გულთათვი ქვერტის მატარებელია.

და იმ მესამე, რასაც ჩვენ ვეძიებთ და მოველით მოძღვრობას, - ესაა თავისუფალი და შემოქმედებითი ქრისტიანული სინდისიერება. ეს სინდისიერება მასში უნდა ცოცხლობდეს, როგორც თავისთავად და დამოუკიდებელი ძალა, როგორც სიყვითისა და ბოროტების საკრეტოფუძე საზოგადოებაში, რომლის მიხედვითაც შეგვიძლება ვეცადოთ, გამოავსოროთ და განვქოცხოთ უთა საკუთარი სინდისიერება. იქ, სადაც ჩვენ უმოწყალოდ ვეძიებთ და ვეცდებით, იგი, როგორც სინდისის ოსტატი, მოწოდებულია ხელაფდეს ნაილა და დღობად: სადაც ჩვენ ვაცდებთ და ვცდებთ, მან უნდა იცოდეს და გვიჩვენებდეს ბირაბირი გზას; როცა ჩვენ კითხვა დავგვიკვებებთ, საჭიროა, მას ქონდეს პასუხი. იგი მზარე და ვეგდეს ჩვენი ცდილობებისა და ცდუნებების დროს; საჭიროა ის იყოს ჩვენი დახარბენი ყოყმანისა და ოცნებების დროს ეამს. მან ერთმანედ უნდა განვქოცხოთ, თუ სად არის არაკეთილსინდისიერება, არაკულტურულობა, დღობა; მაგრამ ამავდ დროს, საჭიროა გამოიჩინოს საბოლოანობა განსჯისა და განკითხვისას. ასეა, რადგან სინდისიერი ქრისტიანი რაიმეს გადაწყვეტი არც აფასებს არც მტკიცობს და არც უბრალოდ შემიხვევია: მისი განსჯა ემყარება საგნობრივ ქვერტულ ბოროტებას. თუმცა ეს წარმოთქმება ვაკაცურად და ძალისხმევად. ასეა, რადგან თვითონ იქ არ წარმოიქვამს, არამედ მასში არსებული საგნობრივ ცეცხლს. ჩვენ ვეცხოვრობთ გულწრფელი და გულახდილი მტრადგებულ, რომელიც არაფრით და არაწინააღრამდ არ არის მოსყვდილი, არაა ხარბი, უშიშარია ამა ქვეყნის მტერიცა წინააღ და თავისუფალია ძალაუფლების მიყვარებლობისაგან: ჩვენ ვეცხოვრობთ ქრისტიანული სინდისიერების ცოცხალ კერა, აღსილს წმინდა ალითა და თინებრი სინაოლით.

თვითონ ჩვენც უნდა უხრწანულიყო სულიერი მამის დამოუკიდებელი და ღირსეული ცხოვრება; საჭიროა ერთობა და სამუდამოდ ვაგვიერთო შეწყვილება ქრისტიანისაგან. რათა საკუთარი თავი და ჩვენი მოძღვარი განვარდიოთ იმ იდვას, რომ თითქმის შესაძლებელია ლოცვა-ვედრების აუღად და მაღლობილი აუღადვე; რათა ვაჭრობა არ ეტეობდეს სალოცავს; რათა მოძღვარს შევძლოს თავისუფალი ილოცვა, არ იფიქროს სარებელზე; ხოლო მრავალ ხელწუფებდეს მიმართოს მას შემწვარისათვის, თავისი საშუალებების და ვასაუ-

ბის დაანგარიშების გარეშე. მღვდლისთვისაც და ფულიც უცხოა ერთმანეთის მიმართ; სალოთო საკმის მონეტით ვაზომავ უღირსი საქციელითა; დაუშვებელია საკუთარი მიძღვრის დაცერება ხელმოკლეობითა და მძიმე გადასახდებით. ეკლესიური საქმე არის სულის საქმე, სიყვარულისა და სინდისიერების, ლოცვა-ვედრებისა და ქვერტის საქმე და მრველიც მოწოდებულია თავისი მოძღვარი აარღოს მიწერი საზრუნავს. მაგონ მას აუცილებელი და ღირსეული.

იმ თქვენ, დღად პატივცემული ბატონო მოძღვარი, ვაგვიხილო ჩემს ღრმა დარწმუნებულობას, თუ ვიხარებ, რომ მათელ ამ გამოათქმება მივაკუთვნებ არა მარტო ჩვენს მოძღვარულსა, საზოგადოებას, არამედ ქრისტიანული აღმსარებლობის ყველა საზოგადოებას და დღისმსახურს, ვე ვეძიებ, რომ ყველაფერ, სადაც ქრისტეს სული სუფევს, მრველი ბედნიერი იქნება იმით, რომ თავისი მოძღვრის სხივით ეყოლება ლოცვა-ვედრების, სიყვარულისა და ქრისტიანული სინდისიერების ცოცხალი წყარო; და რომ მისეული სამსახურ-ფუძვლიანობა შეადგენს საერთოდ ქრისტიანული ეკლესიის უფერფლავსა და უძლიერეს ციხესიმაგრეს. ამასთან, არა მგონია, რომ ჩემ მიერ მინიშნებული მოლოდინი ერთობ გაზოგადებულია და შესასრულებლად საშველი იყოს, რადგან მღვდლის, მოძღვრისა და სულიერი მამის მოსაქმეობა ჩვეულებრივი, სხვათა მსგავსი პროფესია იქ არ არის. არამედ იგი მოითხოვს განსაკუთრებულ მოწოდებასა და განსაკუთრებულ ნებს. ასეთი ნიჭიერება ყველას არ გააჩნია; და ვისაც არ გააჩნია, ის არც უნდა ეპოტრებოდეს ამ წოდებას, აქ საქმე იმდენად არ ეტეება აკეთებას, რამდენადაც აღმადგინება; არა იმდენად საწყსნეულებო სიტყვიერებას, რამდენადაც გრძობის ცოცხალ სასყვარეს (მტკიცებულად აღვბრუნება); "შეწირულობის" გამოდგენას იქ არა. არამედ მისი ოსტატული სულსკვეთება. მოძღვარი, რომელიც არ იცნობს აუბორობის მოთხოვნებს და ამით ვაჭრებული არა აქვს საკუთარი გული, - მან რა უნდა დააფრუდოს თავისი რწმენა და ლოცვა, როგორ დააფრუდებინა იგი მრველს ღმრთისაგან, რითი ააყვებს თავის ტამარს, რა ზოთ შეაქტირობებს თავის საწყსნოს? მეზადება ეს კითხვა და პასუხს ვერ ვეპოულობ...

მაშაქობი ჩემი გულახდილი მართისათვის. არსებობს დრო, როდესაც ნახევარი სიმართლე დაუშვებელი და მიტევევებელია. მან არ შეშვებო და ვერც შეშვებო ამაგარი სიმართლის შემოღარგვლა; მაგრამ აქ გამოთქმული რომ გამოიქვამებო, ყოველთვის მქონდა იმის ცოცხალი შეგრძნება, რომ ჩვენც მიერ აცდილი დრო თვითონ არის საშინელი, მტკიანეული და აუტანელი და იგი თავისი მოთხოვნებსა და მოლოდინის გეგვაზობს. ამიტომაც ღრმა მატობის ვერცერთი იმისათვის, რომ თქვენმა შელოცვამ შესაძლებლობა მომაც გული შემეშვებუქმინა ამ მოლოდინისა და მოთხოვნების გადაწყობით.

ქეშმარტი პატივისცემით
თაგანა შიო ლარცხაიანა

ოსნის აღმართს რომ ავივაკებთ და ძველ თბილისურ ვიწრო ქუჩაბანდებს გაუყევებით. ერთ წუნარ უბანში ძველსძველ პიტუშ შენობას მიაღვებით. აქ ოდესღაც მიხეილ ჯავახიშვილის წინაპრები ცხოვრობდნენ. დღეს — ქუჩიდან მოპარუნებული ბავშვები ბინადრობენ. ერთ დროს მათხოვრობითა და ხელმძღვანელობით რომ არჩენდნენ თავს.

ნაცრისფერი, ჩამონგრეული კედლები, აყრილი იატაკი, წვიმისგან ჩაფორცხილი ქუჩი, ჩამოცვენილი ბათქაში, შორეულყოლი, შავშუბამტრეული კარ-ფანჯრა, გამოციხებული, ცარიელი ოთახები, ვაპარტახებული აკარ-მიდამო ერთი შეხედვით, დამთრგუნველ შმაბეჭდვლებას ახდის მნახველზე. მაგრამ ამ ეზო-ყურეში ისეთი იმე და ბუღბუღი, ისეთი მაღლიანი, სპეცილიზილი საცმე კეთდება. მისი არდასახვა, უბრალოდ შეუძლებელია.

ყველაფერი კი იმით დაიწყო, რომ უმაღლეს გემლონებში მათხოვრობო დინეზე დისცეა ქუჩაში გასული მაწანწალა ბავშვების საკითხი, როცა პრეზიდენტისა და მისი მეუღლის მოწოდებას — ქართული ყოფისათვის მიუღებელ ახალ ფენას — მათხოვარ ბავშვებს ყველა ქალი, დედა ფეხზე უნდა დაუდგესო, — არაერთი არასამთავრობო ორგანიზაცია გამოეხმაურა. მამინ პრაბლემის შესასწავლად ამოკრძალებული ქალთა კლუბმა შეიქმნა, რომელსაც ქნი ნანი ჭანიშვილი ჩაუდგა სათავეში. „კლუბის“ მრჩეველთა საბჭოში ამ მოძრაობის ერთი პიონერები, მაწანწალა ბავშვებთან ურთიერთობის დიდი გამოცდილების მქონე პედაგოგები ცირა ლანჩავა და ნანა გაბუნიაც მიიყვები. საბოლოოდ ჩამოყალიბებული აზრის მიხედვით, პრობლემის გადასაწყვეტად უნდა შექმნილიყო მღვდელი ბავშვთა სახლის სახით, სადაც მოზარდებს ყველა პირობა შეექმნებოდათ ნორმალური არსებობისათვის.

„კლუბის“ თაოსნობით, პარლამენტის, პირადად ზურაბ ჟენაიასა და ნანი ჭანიშვილის დიდი ძალისხმევით სულ მალე ბავშვებისათვის გამოიყო შენობა. ბიუჯეტში ჩაიღო საკმაოდ დიდი ოდენობის თანხა. შეიკრიბა შესანიშნავი პედაგოგიური კოლექტივი, ბავშვების მეტი კი ქუჩაში რა იყო, ასე დაედო სათავე დიდ საქმეს.

დღეისათვის „მომავლის სახლმა“, რომელიც არსებობის მიზლოდ ორიოდე წელი ითვისს, 90-მდე ბავშვს უპატრონა და სიკეთესაქენ შემოაბრუნა. ჩვენი ბავშვები ქუჩაში სამათხოვროდ აღარასოდეს გაიწვდიან ხელს. — ისე დაბეჭდილით ავტდებს ჩვენიან საუბრისას ეს ხელის დირექტორი ქნი ცირა ლანჩავა, რომ მის სიტყვებში ეჭვის შეტანა შეუძლებელია:

— ქნო ცირა, რამდენი ბავშვი გყავთ დღეისათვის და ძირითადად რა კატეგორიის ვანუტუნებთან ისინი?

— მომავლის სახლში ამჟამად ქუჩიდან მოსული 7-დან 17 წლის 50 ბავშვი ცხოვრობს. რომლებიც თავის დროზე ქალაქში მუშაობდნენ. კიდევ სამი ოჯახიდან დადის, რასაკვირველია, ეს ურთიულის ვენახა, ძირითადად ბაკეები, მათხოვრები, მაწანწალები, ტოქიკომა ნები, ზოგიერთმა საკუთარი წლოვანებაც არ იცოდა, გვეწონდა ლე მსონსელობისა და ჰომოსექსუალიზმის შემთხვევებიც. მაგრამ დღეის მაღლითა და ჩვენი დსქელოვების, აღმზრდელ-პედაგოგების წყალობით, ყველაფერი თანდათანობით ნორმალურ კალაპოტში დგება.

— ამ ბავშვების მშობლები თუ ჰყავს ან აკითხავს კიშმ?

— უმეტესობას ჰყავს და სწორად ისინი უმეტიდნენ ქუჩაში სა მათხოვროდ. დღეს ბევრი ისეა მშობლებზე გაბრაზებული, მიკენ ვა ხედეაც არ უნდა, ზოგი კი პირდაპირ ვეაფრთხილებს, თუ დედაჩემი მოვა, გავიტყვიო.

კაცმა რომ თქვას, არც მშობლები ვაწუხებენ ხშირად. მაგრამ თუ რომელიმე მინც მოვა, იმას ფიქრობს, შეილს რა ვახალოს ან წა ართვას, ამიტომ ზოგჯერ იძულებული ვხდებით, დედასაც დაეხმაროთ, ბავშვი რომ არ დაზარალდეს.

— თქვენთან მოზარდები 17 წლამდე ცხოვრობენ. მერე სად წაკლენ, რას იზამენ?

— ამ კითხვას ხშირად მისვამენ. ჩვენი მთავარი მიზანია, აქ მოსულ ბავშვებს ვასწავლით, ჩავაცავთ, დავაპტრობთ, სიკეთის ფასი შევავნებინათ, ვამოწორებულები ოჯახს დავებრუნათ, თუ ოჯახი არა აქვთ, თავად მივხედოთ. 17 წლის აზროვნებასამოყალიბებული ახალგაზრდა, რომელსაც უკვე თავმოყვარეობა აქვს, აღარ იჭურდებს. არის კიდევ ამის მავალითები აღსაზრდლების ნაწილი ბენზინგასამართ სადგურებში მუშაობს, ნაწილი — ავეგის სახლში მტკიორთადად. ლომინათის ქაზანაშიც არიან და საპარიკმახორებშიც, სახლის არსებობის მამილზე ჩვენს ხელში 90 მდე ბავშვმა ვაიარა, მათგან ზოგი მშობლებს დაუბრუნდა, ზოგი დაოჯახდა, დანარჩენების ამაგასაც ვკითხულობთ, არც თვითონ ვკვირუყვებენ, ხშირად მოდიან და ჩვენც, რითაც შეგვიძლია, ვეხმარებით.

• დ. იაკობაშვილის ფოტოები

...სამკურთხეველი მწიგნობარი - მოვიდა ქუჩიდან მწიგნობარს უკმაყოფილოდ. ასე იოლად გვარდება ყველაფერი?

- სათქმელად იოლი, თორემ... ასეთ ბავშვებთან მხოლოდ განსაკუთრებული ურთიერთობისა და სიყვარულის ენაზე შეიძლება საუბარი, რადგან იმდენად თავისუფალი ცხოვრების არიან მიჩვეულნი, ისეთი ძლიერი ფსიქიკა და მიხედვით ძალა აქვთ, მიტეხ გადაბარებენ. გაანია, საით გაიქვევნი, მაგრამ, როცა იღვრები, დედაშვილობის გრძობიანებ, აუხსნი, რომ მთლიანად გზაზე დღემით მომავალი არ იქნება. შედეგად აუცილებლად მიიღებ. მთავარია, ზიზილი და უკადროსობა არ იგრძნობინებ. თორემ თუ ერთი ეჭვი შეეპარათ, ყველაფერი წყალოში ჩაიყრება.

- მარტო სიყვარულით რას ვაზღვრებთ...
- რასაკვირველია, სიყვარული პირობებიც სჭირდება. ჩვენი აღსაზრდელები ახლა სკოლაში დაიდან, სწავლობენ როგორც შეუძლიათ, ზოგიერთი ძალიან ხელმძრავია, ისე ეხერხება ჩიბრკედლობა. საცოდაობაა, ხელობის დაუფლების საშუალება რომ არა აქვს. ოცნებებზე გვეტყვი ერთი საკრავი მანქანის შექმნა, გოგონებს ჭრა-კრავებს და ქოცა რომ ვასწავლოთ, ბიჭებმა ფეხსაცმელების შექმნა იციან და აქვე ერთი პატარა ჯიხური რომ ჩაგვადგენენ, მთელ უბანს მოეკმასხურებოდათ, ბავშვები კი საკუთარი შრომით მიღებული ფულს გემოს ვაგებენ.

- პრობლემები, იცოცხლებო, გვექნება...
- უმაჯობა: ჩვენივე გამოყოფილ თანხას ვერ ეიღებთ და თქვენი კარგად ხედავთ - შენობა თავზე გვეწერება, მაგიდები და სკამები არა კარგად, საწოლები დაიშალა, ბავშვებს ეუბნებიან რომელიმე სემინარში უკლები არ გაანიათ, დასასვენებელი ოთახი ხომ დიდი ფულს უნდაა, ამ ოთახის სახელმძღვანელოები, რეგულაციები, ერთადერთი, რაც უმაჯობეს აინტერესებს დაყენებული, ოთხკუთხედი კვებაა, მაგრამ მარტო ეს რომ არ ქმარა?

ყველაზე დიდი პრობლემა სკოლას უკავშირდება. მოზარდები ერთ-ერთ აბოლომდებარე სკოლაში დაიდან და ოჯახიდან მოსულ სხვა ბავშვებზე ნაკლებ მოურყვარებულნი როდი არიან, მაგრამ ზოგიერთი მშობელი და პედაგოგი ათავისუფლებენ ექვეყნა, აპირატორებზე, ამ მათხოვრებს ჩვენი შვილების გვერდით რა უნდაო, მაიხივარს და ქუჩის ბავშვებს ეძიებან, ის კი ავიწყდებით, რომ ქუჩის ბავშვები, ჩვენი შვილები არიან. ჩვენ უმაჯობა ძალასა და ენერჯიას ეხარავით, მოზარდებს კომპლექსები რომ მოუხსნათ და საზოგადოებისკენ მოგაბრუნოთ, ესენი კი - მაიხივარი, მაიხივარი - გაიძახიან. იციით, რა დათარქვნილები ბრუნდებიან ბავშვები?

- რეალურად თუ ვებნარეობთ ვინზე, ვინ ვიდგათ მხარში?
- უპირველესად ჩემი კოლეგები, რომლებიც დღევანდელ პირობებში შეიძლება აყვებიან. დიდი მადლიერებით უნდა მოვიხსენიო ბნი თემური მღებრაშვილი, რომელთანაც ერთმა უსიამოვნო ინციდენტმა დღევანდებოდა. იგი ისე პატივითაა ჩვენს აღსაზრდელებს, გაცილებით. ზნობრივ გამაირადებს ყვების ორეგულაციები, სასიეროდ დაჰყავს პატარები, ერთხელ ცხვარიც მოვიყვანა, რაც მთავარია ზიზილი, გვაკონტროლებს და ბავშვებს მისი როლი და ცოტათი შიშაც აქვთ, ხომ იცით, ესეც საიბრია. თავის დროზე დიდი დანაშარება გაგვიყვანა საქართველოს ქალთა საბჭომ და ქანმა ზინდა დაეკავებო, ვეებმარება უნივერსიტეტი. უცხო ენათა ინსტიტუტი, თოფლის კლინიკა, ბავშვთა მეორე საავადმყოფო სასეკილურად ჩვენთვის აქვს უმუშევარული მკურნალობის პროგრამა. დაუწყაჩარხა "შევირნება" და მისი ახალგაზრდა პრეზიდენტის დიდი ბურჰოის ფსადუდენებელი ამაგი, რომელიც ბავშვებს აბანო და ტრულეტიც გაუერთონია. ახლა იქნებ მის მაგალითს სხვა ბავშვებზეც მიბაძონ.

- თვალ ბავშვებს თუ მოსწონთ თქვენთან ყოფნა?
- რომ არ მოსწონდით, ვინ აკვებს, ძალით არავის ვაჩერებთ, პირიქით, როცა ვგაბარებენ, ვეუქვრები, ვაგვიტოვებ და ერთი განახათ, რა წერილობით გვეჭრები, როგორ გვეციოციბანი სიყვარულს.
- ნიჭური, გამოარჯული ბავშვები თუ გვაით?
- ბევრი, მაგრამ ახლა დათო ჩიქოვანს, უნიჭიერეს, მათემატიკის ტალანტით დაწილოვებულ ბიჭუნას გამოყოფდით, რომელიცაც შეეფება თვალ ბნნა ვანი ზოფელაკამ იაილი, მერწმუნეთ, დაღვინდა დრო და დათოზე მთელი საქართველო აღაპარადება.

- საკუთარ თანამშრომლებზე რას გვეტყობით?
- გაოცებული ვარ მათი ენერჯითა და თვალდებით, იმ დღღერი მზრუნველობითა და სითბოთი, ბავშვებისადმი რომ იჩენენ. არც ვიცო, რომელი გამოყო. ერთიმეორეზე უკეთესები მოწოდებით არიან პელა გოცები: ნანა გაბუნია, ინეზა შენგელია, იო ბუჯია, მზია ტვილიანი, ნინო ესიტაშვილი, ნანა გაბრიჭიძე, ნატო ფორჩხიძე, ნუნუ დულარანი, სოფიკო ბუტიკაშვილი, დენიზა დანელია - ეს ქალბატონები რომ არა, მერწმუნეთ, დღეს ოთხმოცდაათამდე მოზარდი კვლავ ქუჩის დაუბრუნებელი კანონებით იცხოვრებდა.

ანანა მამასველი

ნიცყვა კოლეგაზე

წიგნი - ბავშვთათვის

...მოცულად შენს გულში. დღეა! - ეურნალისტი და ბუბოლიცისის ნაწილი ბარათაშვილის გემოვნებით გამოცემულ წიგნს ამ დასათარბის უფორო ვადასტობითი მწიგნობლობითაც აღიქვამს მკითხველი. წიგნის ატორის დასახლება - დრამატურს, პოეტს, მწერალსა და საზოგადო მოღვაწეს ქალბატონ მარიკა ბარათაშვილს ორი დიდებული შვილის დაქვარება, სწორედაც რომ მიესადაგება წიგნის ერთი ჩანახატის ეს სათაური.

... საქართველოს დამსახურებული ეურნალისტი, ღირსების ორდენის კავალერი ნაწილი ბარათაშვილი წლების მანძილზე იბეჭდებოდა ქართული პრესის ფურცლებზე. უფრო მეტიც საქართველოს ქალბატონ და საქართველოს რესპუბლიკაში, მთავრებს დაამასხივარა როგორც ნიჭური ეურნალისტი. თუმცა აღნიშნულ კრებულში შერჩეული თამბურელია მისი ნაღვაწი.

ნიჭიერებითა და მისთვის დაამასხივებულ მაღალი ეურნალისტური ოსტატობით დაწერილ ნარკვევებს, ინტერვიუებს, ჩანახატებს, არასოდეს მოკლებული მადღობრივ მითხველი, კრებულის დასტამბეა ითავებს ქალბატონმა მარიკამ და გახეობა საქართველოს რესპუბლიკაში.

... ცრემლით, ნაღვლით, დარდიტ ვაჩერებულმა დარბასილმა ქალბატონმა სათაურეც საგანებოც თავად შერჩია. წინ არაფერი დაუღებოდა! ვინ უწყის, დღის გაუწელებელი ვარამ რაზე არ ფიქრობდა, როცა რულუნებით არჩეულ საყვარელი, ნიჭიერად გაზრდილი ქალბატონის ნაღვლიცა და ნაზარება.

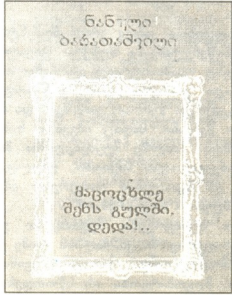
სტესიო ტვიციანის გამზარებულ მეგობარზე ძნელია წარსულდროში დაბარება, რა დანახანია, რომ ჩვენი მწვენიერი ნაწილი ღირსეულ მუღუღესთან კოტე ქორიქსთან ერთად გელარ შეგებდებოდათ თბილისის ქუჩებში. ასეთებზე უთქვამთ, ისინი უხედაობდნენ ერთმანეთს და ორივენი თბილისოს.

ამ წიგნში გამოსახივარა მისი კოლეგების წერილების სათაურების ჩამოთვალეც იმპარება მისი ნატივო სულის, აღმამაწერი თვისებების შესახებაც. ჩვენ ლამაზი მეგობარი გვეყვება, მწვენიერებასთან წოდნობარა. გონივრებით გამოცემული საოცარი ხბილი, ფოთოლცეების სედა, - დარჩი დაისის სიმარტოვეში და მრავალი სხვა.

ზღვა ხალხმა უსასრულო კრემლით ვაკილა ჩვენი ნაწილი ვერის სასალონო, მეორე გაზაფხული, მისი მადანების დღე მიიღეს, რომელსაც ვერ შევრცო, ტვიციანი და სედა დიდ დაკვირვა, უტრემლოდ ვერც ამ წიგნს წაითხაეს მკითხველი.

მის პიროვნებას კარგად გამოხატავს ჩვენი კოლეგის მასზე დაწერილი გამოსახივარა - ნაწილი ბარათაშვილი უნდა გცნობოდათ, უკეთესად ვერ იტყვი!

ნანსული ბუჩი

თვისობრივად ახალი

ჩამენიშე წნია ჰქიძელბა საუბაჲი სასკოლო განათების სისტემაში ჰედომის გატახების შესახებ, ჰყ უახსხობის გამო ვჲი განხოყილდა. სამაგჲიჲო, განვიცი დი ეჲო უმაჲ აჲ-დაჲაჲედა - 1995-1998 წლებში მიმდინაჲობდა ჰედომისათვის მზადება: ჰაჲამენწნა მიოლო ჲანონი განათების შესახებ, შჲიქმნა მასწავლებელთა ატესტაციის მოდელი, ჩამოყიძიდა ჲოჲრეჲი საგანმანათლებლო სტანდარტები და ... უჲე უსაჲედები გაცხა თანხების მოძიება.

სასკოლო განათების სისტემაში განსახოყიებელი ძიჲეჲი ცვილებების შესახებ გვესაუბრება საქიჲივეცოს განათების მინისტრის მოადგილე, ქაბაჲონი, ჰუსედან გოჲიძე:

სრულფასოვანი ადამიანის აღზრდა ძირითადად სკოლაში ხორციელდება. სკოლა, რომელიც საბჭოთა კავშირის დამოსაშენებელ მემკვიდრეობით მივიღეთ, სწავლების მეთოდებით და შეფასების კრიტერიუმებით მოძველებული აღმოჩნდა. თანაც საბჭოთა სკოლა სულ სხვა მიზნებს ემსახურებოდა. რაც მიუღებელი დამოუკიდებელი, დემოკრატიული საქართველოსათვის. დღევანდელთა ახალი მოთხოვნების შესატყვის და უფრო მოქნილ განათლების სისტემას მოითხოვს. სწორედ ამის გათვალისწინებით შემუშავდა საქართველოს განათლების სისტემის განმტკიცებისა და გაძლიერების პროექტი.

- რა სახსრები გაქვთ რეფორმისათვის?
- მსოფლიო ბანკთან მოლაპარაკება ჲერ კილდე 1998 წელს დაიწყო. თაჲიდან იგი სასკოლო განათლების რეფორმისათვის 30 მილიონი დოლარის კრედიტს შეჲგებრდა. თუ გაითვალისწინებთ ჩვენი მოსახლეობის რაოდენობას, იგი დიდ სესხად ითვლებოდა. მოულოდნელად, მსოფლიო ბანკმა ჩვენივე უფრო მეტი ყურადღება გამოიჩინა და ორჯერ მეტი, 60 მილიონი დოლარი გამოჲყო. ეს დღემდამდე რეფორმის მონაჲოვარია, რადგანაც 35 წლის ვადითა და 0.75 პროცენტთან განაკვეთით ვანაზღვრებოდა 60 მილიონი დოლარის კრედიტი ძალიან შეღავათიანად.

მსოფლიო ბანკის ასეთი გულუხვი დახმარება მომავალში ახალი სესხების მოპოვების განარტყავს. უჲე, მის კვალდაკვალ, ჩვენი სკოლების ინტერნატიზაციისა და კომპიუტეროზაციისათვის ამერიკის ორგანიზაცია "თელფიშ" 143 ათასი დოლარით გრანტს გვიბრუნდა. მატერიალურ დახმარებას და თანადგომას გვრწმუნებენ, პოლანდიელები, ესპანელები, ფრანგები და იაპონელებიც გვიცხადებენ.

საერთოდ, ბევრს ლაპარაკობენ სხვადასხვა სისტემაში კრედიტების არამიზნობრივ ხარჯვაზე, მითვისებაზე, ჲერუფციაზე. ჩვენთან ეს გამოკრტხული იქნება, რადგანაც ეს პროექტში ისეთი მექანიზმები ჩაღებულა, რომ თანხების არამიზნობრივი ხარჯვა შეუძლებელია.

- როგორ აბიოჲთ ამ თანხების გამოყენებას?
- სასკოლო რეფორმის დასაფინანსებელი თანხა მომხარდება ეროვნული მასწავლებლებისა და შესწავლის ახალი სისტემის შექმნას, მასწავლებელთა მომზადებისა და გადამზადების ახალი მეთოდის შემუშავების, ახალი სახელმძღვანელოების გამოცემას. სკოლების კომპიუტეროზაციის და ინტერნატიზაციის, რეფორმის სანფორმაციო უზრუნველყოფას, მასწავლებელთა ანაზღაურების მოდელის შექმნას.

ძალზე საყურადღებოა კიდეც ერთი მომენტით: პროექტის ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი პუნქტი ითვალისწინებს კადრების შემცირების შედეგად უსამსახუროდ დარჩენილ პედაგოგებისათვის მომავალში უფრო დიდი კომპენსაციების გამოყოფას. მსოფლიო ბანკს ამაგარი პროექტებში ჲერ არ დაუშვია და სწორედ საქართველოა ის პირველი ქვეყანა, სადაც ამაგარი ნაბიჯი გადაიდგმება.

- დღესდღეობით ძალზე მტკივნეულია მასწავლებელთა ხელფასების უზრუნველყოფის საკითხი. უხელფასო მასწავლებლები გათოკეებით და სკოლების დახურვით იშველებიან. როგორ აბიოჲთ ამ პრობლემის მოგვარებას?
- თბილისში პედაგოგები შედარებით უფროებს მდომარეობაში არიან. პერიოდებში კი ძალიან მძიმე სიტუაციაა. მიუხედავად იმისა, რომ ყოველთვის ვიზიოჲთ ფინანსთა სამინისტროსაგან რეაგირებას, მდომარეობა არ სწორდება. ჲეჲ იმედი გვა-

ქვს, რომ რეფორმა ამ პრობლემას დაარეგულირებს. მხედველობაში მქვს სკოლების უფლებების გაფართოვება, რაც მით კარგად დასაბუთებული პროექტებით გრანტების მოსაპოვებლად კონკურსში ჩაბნის შესაძლებლობას მისცემს. თითოეული გრანტი 1000 დოლარს ნაკლები არ იქნება. ეს კი შრომლებსაც შეჲწევა. ისინი სხვადასხვა დარსადაღებისაგან განათავისუფლებიან.

- ვის დაეკისრება სკოლის მიუჲეტის გაძოლოვა?
- სკოლა საჯარო სამართლის იურიდიული პირი გახდება და ბანკში საკუთარი ანგარიში ექნება. იგი თავისი შეხედულებებისა და გამოყენების ყველანაირ შემოწირულობას თუ დახმარებას, მთავარი როლი კი თანხების ათვისებაში მეურვეთა საბჭოს დაეკისრება.

- ამბობენ, სკოლაში დირექტორი აღარ დაინშნებაო.
- ჩვენ შეჲიმუშავეთ სკოლის ახალი დებულება, რომელიც ამ წლიდან შეჲი ძალაში. მალე საშუალო სკოლებში დირექტორს კი არ დაინშნავენ, კონკურსის წესით აირჩევენ. მხოლოდ ამის შემდეგ, კონკურსგავლილ პაროვნებას განიონის თანახმად დაინშნავს მინისტრი. კონკურსში მონაწილეობის უფლება უმცირესმდამოკიდებულ მოქალაქეს აქვს.

- ცვლილებები, აღბათ, განათლების სისტემის მართველ აპარატშიც განხორციელდება.

- განათლების სამინისტრომ უჲეჲე გადაღდა ნაბიჯები მართვის ოპტიმიზაციისთვის. მალე მოხდება თვით განათლების სამინისტროს რეორგანიზაცია, თბილისში გაუქმდება განათლების რაოდენობა განყოფილებიდან არსებული მეთოდოლოგიის განყოფილებებთან არსებული მეთოდოლოგიის განყოფილებები. თბილისის 10 რაიონული განათლების განყოფილების მაგვირად შეიქმნება ერთი განათლების განყოფილება და მსოფლიო 10 კორდინატორი (თითო ყოველ რაიონში).

სკოლის ახალი დებულების თანახმად კონტროლი გარედან მკორდება და ის შეიცვლება კონტროლით შინიდან.

ეს უდაოდ შეუწყობს ხელს საზოგადოებას. გამოავლინოს ათვისებული ნება და მონაწილეობა მიიღოს განათლების რეფორმის გატარებაში.

განათლების სისტემის სხვა მრავალი პრობლემა აქვს. მარტო შენობა-ნაგებობების წესრიგში მოყვანას 300 მილიონი დოლარი სჭირდება. რა თქმა უნდა, უდიდესი პრობლემა მასწავლებელთა ხელფასებში.

რაც შეეხება განათლების შინაარსის შეცვლას, სწორედ ამას მოხმარდება ის 60 მილიონი დოლარი, რომელიც ჲემოთ ვახსენეთ.

განათლების შინაარსის შეცვლა ყველა ქვეყანაში მისი სპეციფიკის გათვალისწინებით ხანგრძლივად მიმდინარეობს. მას საშუალო 10-12 წელი სჭირდება, იმედს გამოეთქვამ, რომ ამ ხნის შემდეგ ჩვენ გვექნება თვისობრივად ახალი სკოლა - ახალი ეროვნული გვებით, ახალი შეფასების სისტემით, ახალი სახელმძღვანელოებით, მომზადებული მასწავლებლებითა და ყველა სპიორო თვალსაჩინოებით.

ახალი საუქურე ახალი მოთხოვნებს გვეყენებს. თუ როგორი იქნება ჩვენი მდღეობა ამ მოთხოვნებისადმი, ამაზე დიდად არის დამოკიდებული ქვეყნის მომავალი.

ესაუბრა ჲიპო პაპაბაძე

ანუ

„სხვისი მისაბადი რა მშირს, თვარა კი“...

ერთ სატელევიზიო გადაცემაში ამერიკელმა ახალგაზრდამ, როგორც თვითონ თქვა, ქართველებს სიმე, ასეთი რამ გვიხზრა — ქართველებო, თქვენი სიმღერის ბადალი მსოფლიოში არ არის, თქვენ კი უცხოურ მუსიკას უბრით ქვდს. რატომ? ეს იმას ნიშნავს, ერთ თქვენებურ ლექსში რომ არის ნაიჭამი, თურაშაულის პატრონი ტყეში ეძებდა პანტასაო...

მოდით, ბიჭებო, — მიმართა ანსამბლ „რუსთავის“ მომღერლებს. — ერთი ძირძველი ქართული სიმღერა დავაგუჯუნითო და მართლაც დავაგუჯუნა „ბრავალამიერი“.

თვალეზე ცრემლი მომადგა, უცხოელისაგან ქართულის ამგვარად დღესეპამ ამალევა. გამახარა და ერთხელ კიდევ მიბიძგა. დამეწერა ჩვენი ეროვნული თვითმყოფადობის ერთგულების საქირებებას და ყოველგვარი უცხოურისადმი ბრძად ქედმობრის გაუმართლებლობაზე, ათი იმის თქმა არ მინდა, რომ ჩვენ არ უნდა ვაგუჯინდეს სიახლის გრძნობა. რა თქმა უნდა, ცივილიზაციის მონაბოვარის ჩვენც უნდა ვეზიაროთ. მაგრამ ამავე დროს, მსოფლიო ცივილიზაციაში ჩვენი ეროვნული მეობით, ჩვენი უნიკალური ტრადიციებით უნდა მივიდეთ და დამეკიდოდეთ.

ამ საზის სისურვებს მისაკეცებს ჩვენი დიდებული პოეტის მუხრან მაჭავარიანის ლექსის სტროქონები: „მე პატრონმა, მე — პატრონმა ამისთანა ზღვის, მე — პატრონმა ამისთანა ცის, — თუღმერთი გწამს, თუ კაცი ხარ, სხვას მიუბძო ვის?!”

მაგრამ საშუქნაროდ, ვებაძეთ, ვი რომ ვებაძეთ... და მერე როგორ!

ძალზე მაღიზიანებს ჩვენს ქალაქში გამოკრული რეკლამა — „ჩაწვდით ამერიკის სულს“. მთხიართა, რაკომ უნდა ჩაწვდეთ უცხო მეცნიერის სულს და, რატომ არ უნდა შევიინარჩუნო ჩვენი, ქართული სულიერება, სულიერება, რომელიც ნელ-ნელა, წვეთწვეთად იკარგება მავანთა წყალბინით... რომ აღიარებო ვთქვა უმარავ უცხოურ წარწერებზე ჩვენს ქალაქში. უხდება რუსთაველის პროპეტქს, ზანგი მოიღვდის ნაობი კემშბელის თამაგწეული სურათი?

— რა სენია ეს? თუ სილამაზეზეა საქმე, რა, სილამაზის ნაკლებობაა საქართველოში?

რა საამაოა, რომ დოდო ტუინიძის პორტრეტი რომის პაპის რეზიდენციის კედელზე ჰყოიდა, როგორც სიმბოლო ქალური მშენიერებისა. და თბილისს ეს სილამაზე არ მოუხდება?

„შირი შემთხვევა, როცა ჩვენში ცნობილი კომპოზიტორი ან მომღერალი სიღუპების გამო ახალი სიმღერის ჩაწერას ვერ ახერხებს, ჩამოდის უცხო-

ელი მუსიკოსი და უმცირად ჩნდება უმარავი მხარდაჭერა...

ასე იყო ცნობილი ამერიკელი ჯაზმენის ჯონ ბრაუნის თბილისში გასტროლების დროს.

უმარავი მხარდაჭერა — ცნობილი ქართული ფირმებისგან, უმარავი, ზღვა რეკლამა... ბილეთის ფასი ფანტასტიკურია.

„შეიფერა კიდევ ყოველივე — კონცერტი არ შედგება, თუ სასტუმროს ოთახში ჩემთვის სასურველი ტემპერატურა არ იქნებაო... ბრძანა, თან ისეთი ფენი დაახეულა (წამოღო მინც თან მაშაცხონებულს!) მთელ ქალაქში ქარისტეხით დარბოდნენ საშოგელად... (სა უცხოელთან ხომ არ შევრცხვებოდით?)! საშადილობელი არაბც და არაბც არ გაბედით და ჩემი კონცერტი ვიდვით არ გადაიღოთო... — დაგვეშუქრა, მერად ვინ დაეწერო კონცერტს? ბეგრ მუსიკოსს მიუწოდებოდა ხელი ბილეთის ფასზე? ფულიანები კი, იცოცხლეთ, დარბაზში თავს იწონებდნენ — ხომ ხედავთ მეც აქა ვარო!”

ჯონ ბრაუნს მოწყობილ პრესკონფერენციაზე მავანი თვალეზი შესციკინებდა, აქებდა და აღიღებდა, ბოლოს კი ტელევიზიით მანვე გაემცნო — ყოველივე სიყალბე იყო, თურმე მომღერალმა დაბადების თარიღიც მოიტყუა, პატივმზობის ფაქტიც (თურმე ნარკომანობისთვის დაუშვრიათ და, პაროტიკური მიზეზით ეიჭეო). ისიც იცრუა: ხელმოკლე, ნიჭიერ ქართველ ახალგაზრდას სტენპენდის დაუწინაშეაო. ისე წავიდა, აღარც ვახსენებიაო, წუხნდენ, როცა უკვე გვიან იყო.

მოგვიხდება, შემდეგში ჰქუის სასწავლებელია. ერთი ცნობილი პოეტი ქა-

ლოშვილი ამერიკაში უნდა წასულიყო, იქ უნდა შეედგინათ ქართული ახალგაზრდული პოეზიის ანთოლოგია და ინტელისურ ენაზე გამოეცათ. ვერ წაივინდა, რადგან ფინანსური მხარდაჭერა არ გამოინდა... დასკვნა — უცხოურს ვთვითებთ, საკუთარი არ ვგახსენებს.

ეროვნული ტრადიციის დაცვის სურვილი ყველაფერში უნდა იგრძობოდეს — ყოფაში, ხელვინებაში, ზნეობაში. მოდის ბრმა გავლენა ის, რომ ჩვენ მშვენიერ ქართულ სიმღერებს (საესტრადოს) უცხოური ყაიდის არანჟირებას უსეთებენ და მომღერალი ბიჭები მიკნავენებოთ (არაქართული და არაეპიკატური) ხმით და უცნაური მოძრაობებით ასრულებენ.

ერთ სატელევიზიო გადაცემაში მოვლებს დემონსტრირების დროს) ურუნალისტი ასეთ არასერიოზულ შეცოხვას უსუამს ხელმძღვანელს: ბიჭები გასახდელში აღარ უფარდებიან გოგონებსო? და ისიც ივით რას პასუხობს? — არა, აღრე რთისთვის უფარდებოდნენ, ახლა იმ ფორმაში (ბიკინებით) სცენაზე გამოიანაო. რა სამუშნარაო, რომ ასე კვებდა მშვენიერი ქართული სიტყვა (და არა მარტო სიტყვა) კვება... და ისე უცხოურის გავლენით.

ღიას, ასე წელ-წელა იკარგება ჩვენი დიდებული ქართული ტრადიციები, რაც საფრთხეს უქმნის ეროვნულ თვითმყოფადობას.

ჩვენს სასიქადლო მომღერალს ნანი ბრეგვაძეს ჰკითხეს — თქვენი ხელვინება აღდგომიანებს არა მარტო საესტრადო, არამედ კლასიკური მუსიკის სპეცილისტებსა და მოყვარულებს და ფართო აუდიტორიას, თქვენის აზრით, რა არის თქვენი პოპულარობის მიზეზიო.

მომღერალმა ძალზე თავმდაბლად უპასუხა — მე დარჩი ის, რაც ვიყოო. ღიას, ნანი ბრეგვაძე ქართული მომღერლად დარჩა — კდმამოსილო, ნიჭიერ, ტრადიციულ მომღერლად და ამით გამოირჩევა კიდევ.

ბევრმა მომღერალმა ცდუნებას ვერ გაუძლო, ასევა მოდას, სცენაზე ხტის, ბუქნაობს, ნახევრადმშოგელი ღდას და ყოველივე ამას შოუ ბიზნესის სპეციტიკის მიწვევას...

ნანი კი ტრადიციული ქართველი ქალის მომხიბვლელობით დგას სცენაზე და ირგვილი ყველაზე აჯადოებს ნიჭიერებით და კდმებით.

და ქართველი ერის მისდამი სიყვარულის აღსტურად გამოიჩნყნდა ნანი ბრეგვაძის ჟეარკვლიაო.

გარკვლევები კი ყველაზე მეტად მშობლიურ ცაზე კაშკაშებენ.

თუ პატარას მუცელი ტკივა...

ბავშვის მუცლის ტკივილი ხსენდება ხშირად შვილებს გა-მოიწვიოს. მათგან რამდენიმეს ქირურგიული ჩარევა ესაჭიროება.

ის თავისებურად ვლინდება - ბავშვი შფოთავს. მარჯვენა გვერდზე დაწოლას ცდილობს, სიცხე 38-39 გრადუსამდეა აწეული. შესაძლოა პირღებინებაც, განავალი თხელია. ტკივილი მუცლის ცენტრში ფიქსირდება, არ ყურდება, დროთა განმავლობაში უფრო ძლიერდება. გასინჯვისას მუცლის კუნთები დაკიშულია. ამ შემთხვევაში საჭიროა სასწრაფო ქირურგიული ჩარევა.

ყველაზე მეტად მშობლებს აპენდიციტის (ბრმა ნაწლავის ანთების) ემინიათ. სამ წლამდე ბავშვებში

თიბაპარი

ამ დროს ბავშვი მუცელში უეცრად ძლიერ ტკივილს გრძნობს. თუმცა, შესაძლოა, ტკივილი მიწნარდეს და ბავშვმა ჩათვლინოს კიდევ. მიუხედავად ამისა, ბავშვის მდგომარეობა უარესდება, ის

მოთენთილია, შესაძლოა აღებინოს კიდევ. განავალში შეინიშნება სისხლი და ლორწო. უმეტესწილად მუცლის მარჯვენა მხარე შემავარებელია.

ინვაზიონაცია - ნაწლავთა გაუვალობა

თუ ბავშვს ხანგრძლივად აწუხებს შეკრულობა ან ხველება, თხელი ნაწლავის ნაწილი კანქვეშ ამოიბურცება ხოლმე. იგი ძირითადად საზარდულში ან ქიპის არეში შეინიშნება.

მაგრამ თუ თიაქარი არ მოძრაობს და გასინჯვისას მტკივნეულია, მისი ჩაბრუნება უკვე ძნელია. ამასთან, ამ ორგანოს სისხლით მომარაგებაც დარღვეულია და ბავშვის დახმარება მხოლოდ ქირურგიული ჩარევითაა შესაძლებელი.

თუ შეძლებთ და ბავშვს რამდენიმე ხნით დააწვენდ, ამობერილობა შესაძლოა თავისით გაქრეს.

ბიჭი თუ გოგონა?

გსურთ ბიჭი გააჩინოთ? ნშირად იკვებთ დაკონსერვებული პროდუქტებით, ხორცი, ძეხვით, თევზით, ბოსტნეულით და ხლით. არ გირჩევთ რძის და რძის ნაწარმს, ხიზილალას, კრევეტებს. შეზღუდეთ პურ-ფუნთუშეულის და ნამცხვრების, შოკოლადის, ნივთისა და მწვანე ლობიოს მიღება.

მშინ ხშირად მიირთვით შაქარი, მურაბა, თაფლი, ცოცხალი თევზი, პური, ნამცხვრები, ხილი (ქლიავის გარდა), ბოსტნეული, გარგარი, ბალი, ბანანი, თხილი.

ეცადეთ გააქტიუროთ სქესობრივი კავშირი. მზად იყავით ჩასახვისათვის ოვულაციის დღეს.

არ გირჩევთ შემოილოდ და მარილიან თევზს, კიბორჩხალას, ძეხვს, ვაზიან სასმელებს. შეზღუდეთ ხორცის, ქართლიანთა და პამიდორის მიღებაც.

იქნებ გოგონა გირჩენიათ?

იცხოვრეთ მშვიდად. მორიდეთ ხშირ სქესობრივ კონტაქტებს. მზად იყავით ბავშვის ჩასახვისათვის მოსალოდნელ ოველაციამდე ორი-სამი დღით ადრე.

რატომ იკლებს წონაში?

ახალშობილები პირველი დღეების განმავლობაში ოველაციის იკლებენ წონაში. ეს ნორმალურია და დღემდე უნდა ინერკუდოს.

დღედად არადა, ჯანმრთელ ბავშვს ამკვარი წახმარება არ დაეკარება. ზედმეტი საკვები ზედმეტ პრობლემებს ქნის.

დაბადების პროცესი ადილი როდია. პატარა დიდის ორგანიზმის დატვირთვის ნამდვილ სტრესს განიცდის. საშუალო მას სიცივით ხვდება და მასწინე უყენებს პარობებს; მაგალითად, პაერში, რომლითაც ახალდაბადებული სუნთქავს, ხუთჯერ მეტია ჟანგბადი. ეიდერ დიდის მუცელში. ამ „უხერხულობის“ დასაძლევად ბუნებამ იზრუნა პატარა ციტოპლანდი მარავით დაბადებულყო, რე დედას ჯერ კიდევ არა აქვს, არადა, ბავშვს უკვე ჭამა უნდა, რე გემინიათ. შამშლით მას არ ემუქრება. პირუღსავე საათებში პატარა ბუბუს წოვს და იქიდან იღებს იმ საკვებს ნეითიერებას (ხსენს), რომელსაც დიდის სარძევე ჯირკვლით ორსულობის მეხუთე თვიდან გამოიმუშავებს. ბუბუს წოვა სერიოზული დაგვირგთვა როგორც დიდს, ისე ახალშობილისთვის. ისინი ჯერ კიდევ უნდა შექვიან ამ პროცესს და თუ რამე დაბრკოლება იმის თაგს, რე იმქარები ბავშვს მიაშროთ ხელეფური საკვები.

რაც უფრო ენერგოულია და ხშირად წოვს პატარა ბუბუს, მით უფრო მეტად ემატება დედას რძე, იცვლება მისი შემადგენლობაც.

დაბადებიდან მესამე დღეს წონის კლება 10 პროცენტს აღწევს. სამშობიარიდან გამოწერის დროისთვის მდგომარეობა სტაბილური ხდება და მერე მატებაც იწყება. დღეში წონის მატება 20-40 გრამს შეადგენს.

მეათე დღეს წონა გაუთანაბრდება თვდაპირველ წონას. შესდეგ კ ბავშვი კვირამი 150-300 გრამამდე იმატებს და პირველი თვის ბოლოს ეს მატება კოლორამამდე აღწევს.

ახალშობილისათვის ნორმალურ წონად ითვლება 2,5 - 4 კილოგრამი. ცხადა, ბავშვის წონაზე დიდი გავლენა აქვს გენეტიკის ფაქტორს.

პირველი შუალები უფრო ნაკლები წონისანი არიან, ეიდერ მეორე და მესამე.

ბიჭები გოგონებზე მძიმეები არიან საშუალოდ 100-300 გრამით.

- ცოტა ხნის წინ გარდაიცვალა ბაბუა. ჩემი შვილი ძალიან განიცდის და ისეთ შეკითხვებს მიძლევს, რომელზეც პასუხის გაცემა მიჭირს. როგორ მოვიქცე?

შეკითხვლის შეკითხვა - სამწუხაროდ, არ მოგიწევიათ რა ხნისაა თქვენი შვილი, არადა სამი წლის ბავშვთან სათქმელი ძალიან განსხვავდება ექვსი წლის ბავშვთან საუბრისაგან.

საერთოდ, სიკვდილზე ფიქრი, მის წინაშე შიში ბავშვებს 5-6 წლის ასაკიდან უჩნდებათ. შეიძლება უფრო ადრეც, თუ ბავშვი ამ სამწუხარო ამბის მოწყმე გახდა.

თუ ბავშვს განცდა უჩნდება, ეს მისი გრძნობების სიღრმეზე მიუთითებს, მგრძნობიარე ბავშვები ამ პრობლემაზე უფრო ხშირად ფიქრობენ, ვიდრე მათი უღარდელი თანატოლები.

საერთოდ, სიკვდილის თემაზე ბავშვთან საუბარი ერთ-ერთი ყველაზე რთული საკითხია და ადრე თუ გვიან, თითქმის, ყველა მშობელს უწევს ამ შეკითხვაზე პასუხის გაცემა. მაგრამ სხვაა მორწმუნე ადამიანის შეხედულება და პასუხი, სულ სხვა - ათეისტის მშობლისა. ყველა შემთხვევაში უნდა გაიხსენოთ, თქვენ თვითონ ბავშვობაში როგორ გაიაზრეთ და რამ შეგარბათ ამ სამწუხარო მოვლენასთან. როგორი პასუხი გაგცეს თქვენმა მშობლებმა მაშინ და რას ფიქრობთ დღეს? ბავშვები ზოგჯერ

ისეთ ძნელ კითხვებს სვამენ, რაც გვიძილებს სერიოზულად ვადავსინჯოთ ჩვენი წინანდელი შეხედულებანი და სტერეოტიპები.

დამამედებელი პასუხი ცხადია, ცალსახა პასუხი ამ შეკითხვაზე არ არსებობს. აი, როგორ უპასუხა ერთმა მამამ თავის ოთხი წლის ვაჟს ახლობლის სიკვდილის თაობაზე:

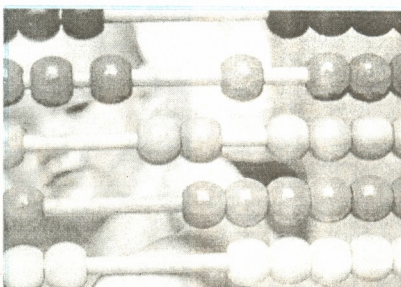
„როცა კაცი კვდება, მას აღარ შეუძლია ლაპარაკი, სიარული, მის სხეულს ასაფლავებენ, ხოლო სული ცაში მიფრინავს და იქიდან გვიცქერის“. თუ თქვენი შეხედულებაც ემთხვევა

ამ მამისას, შეგიძლიათ გამოიყენოთ, მაგრამ თუ თქვენი აზრი ბევრად პესიმისტურია? ნებისმიერ შემთხვევაში ეცადეთ, ბავშვს ისეთი პასუხი გასცეთ, რაშიც დამამედებელი ინფორმაცია იქნება, რადგან ბავშვი ამ თქვენს პასუხს ამ დრომდე დაიჯერებს, სანამ პასუხის საკუთარ ვერსიას არ იპოვის.

თქვენი პასუხით პატარას უნდა მოუხსნათ დაძაბულობა, დამორგუნველი გრძნობა, შიში. უთხარით, რომ ადამიანების დიდი უმრავლესობა მის შემდეგ კვდება, როცა ძალიან, ძალიან დაბერდება და ეს თქვენ და თქვენს ახლობლებს არ ემუქრება.

ეს ბენიკლური პირმშობი

შვეიცარიელმა მეცნიერებმა აღმოაჩინეს, რომ გენიოსთა, ასევე მაღალი დონის ინტელექტის მქონე ბავშვთა უმრავლესობა მშობლების პირველი შვილია. გენეტიკის თვალსაზრისით პირმშობი ინტელექტის მხრივ არაფრით გამოირჩევიან, შემდეგ დაბადებული და-ძმებისაგან. მაშასადამე გენიოსების სიმრავლეს პირმშობთა შორის გა-

ნაპირობებს სოციალური ფაქტორი.

მშობლები, როგორც წესი, მეტ დროს უთმობენ პირველი შვილის გონებრივ განვითარებას. ძვირფასო მშობლებო, თუ გასურთ ყველა შვილი გენიოსი გყავდეთ, ყველა მათგანს ერთნაირად დაუთმეთ დრო გონებრივი განვითარებისათვის და ყველაზე ერთნაირად იზარუნეთ.

ჩიორა თაქთაქიშვილი ტონინო გუერასთან

დღეს თითქოს მოდდ იქცა, ვისაც არ უზარებდა, ყველამ ტალახის გუნდა ესროლოს ხელი სუფლებას ქვეყანაში შექმნილი მძიმე სოციალურ-ეკონომიკური პირობების გამო. ლაფის სროლით ასეთ გატაცებას ის ნაკლებ ახლავს, რომ ზოგჯერ ეს ლაფი შხის იმ სხივსაც ფარავს, რომელიც აქაიკ მანც გვერანათებს ჩვენს რუბ ყოველდღიურობაში.

ერთ ასეთ გამართებაზე მინდა ვიამბოთ.

ფ აქტია დღეს აღიარებს უკვირს ევრობისა და ამერიკის ცნობილი სისწავლებლებში განათლების მიღებდა ქართველი ახალგაზრდების გამგზავრება, ჩვენ შორის ვარი იმ აზრისაგან, რომ ყველა ვინც საქართველოს ფარგლებში გასცდება, ნიუიორებისა და ინტელექტუალების განსაზღვრება ან იქიდან ყველა ბრწყინალე სპეციალისტად დაგვიბრუნდება. სამწუხაროდ, ხშირია შემთხვევა, როცა მოცემის არ იყოს, რაც შორება, ისევე იმ გამოიტანა? უნდა ვიგვიარდოთ, რომ შეტანითაც ბევრი არაფერი შეუტანია. იმ სახელგანთქცილი უნივერსიტეტებიდან და კოლეჯებიდან ზოგმა ჩვენმა წარგზავნილმა, მაგრამ ჩვენსა ვასახაროდ, ბევრი მათგანი თანამედროვე მსოფლიო სტანდარტების დონეზე მიღებული განათლებით ბრუნდება სამშობლოში, რაც მღვირი, თავისუფალი და დემოკრატიული ქვეყნის მშენებლობის უტყუარი საწინდარია.

ხოდა, ჩვენც ვგახარებთ არა „ნიუიორი“ (აქ - ფულიანი) მამებს, არამედ თავისთავად ნიუიორი შეილებსიათვის ასეთი შანის მიცემის შესაძლებლობა.

ერთ ასეთ ახალგაზრდას - ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის იურიდიული ფაკულტეტის მესამე კურსის ფრიადოსან სტუდენტს, მრავალხრივ გამორჩეულ ქალიშვილს ვაგვაცნობთ დღეს და ვთხოვთ დაიხსოვოთ ეს გვარსახელი ჩიორა თაქთაქიშვილი. ეფექტობით, უახლოეს წლებში ის თავის წინადა სიტყვას იტყვის საქართველოს აღმშენებლობაში.

დაკვირვებელი თვალს ამას თვითონაც ამოკითხავს 20 წლის ქალიშვილის შთამბეჭდავ ბიოგრაფიაში.

თბილისის 57 უსაშუალო სკოლაში იმათათვე გამოჩინეულ მოწვეულ თიქველბოდა და 1998 წელს ალტერნატიულ პარლამენტში მისი მიწვევა არავის გაკვირვებია. სკოლის ხელმძღვანელობა დარწმუნებული იყო: ჩიორა რასაც ხელს მოკიდებდა, ალგებრიოდ დაწვეებულ პარტონიით დამთავრებულ, ბრწყინვალედ გაართმედა თავს და სკოლის ასახელებდა. თავად ალტერნატიული პარლამენტის შექმნის ფაქტი, რომელიც ახალგაზრდებს დიფხარება უტო შეიქმნა დემოკრატიის საფუძველზე, გაითავისონ პლურალისტური დებატების ღირებულება. მომზადდნ ქვეყნის მართვისათვის, შეეცადოს ჩიორა თავისი საქართველოში თავისუფალი, ახალი მენტალიტეტის უკვე დია საზოგადოების შექმნის წინაპირობა.

პარონია ტყუილად არ გვიხსენებია. სკოლის ფრიადოსანს ევენი მიქელაძის სახელობის საკრავიერი ხელოვნების კოლეჯშიც არაქვე უფებრები წარმატებები ჰქონდა, რის გამოც ჩიორა სწავლის გარტყლებას კონსერვატორიაში აბერებდა. აი, როგორ ახასიათებს ჩიორა მისი კოლეჯის დირექტორი გ. კორკაძე:

„ჩიორა თაქთაქიშვილი თავისი ნიუიორებით სრულად გამოჩინეული მოწვეული კოლეჯში, როგორც თავის საშვილობაში, ასევე თორი დღის დისკონანებში, აქვს უნიკალური მუსიკალური მნიშვნელობა, არის ღრმა განათლებული და ინტელექტის ქონე. ბრწყინვალე, უნიუიერსი ახალგაზრდა. მის სანახებოდ უნდა ითქვას, რომ მუსიკის აკადემიური ცოდნის, ინტელექტუალობისა და მუსიკის უხალო გატე

„მოვედით ჩემდა ყოველი მაშვარლნი და ტვირთმძიმეი და მე განვისუენებთ თქვენ“. - გვასწავლის წმინდა სახარება. სწორედ უფალიან და ერთმანეთთან დაახლოების სურვილმა დაგვაკავშირა ხულოს ტბელ აბუსერიისის სახელობის გიმნაზიულეში თბილისის ილია მართლის სახელობის გიმნაზია-სთან. ჩვენი მეგობრობის პირველი ნაბიჯები უწმინდესისა და უნეტარების ლოცვა-კურთხევით საპატრიარქოს წმინდა კედლებში დაიწყო. გიმნაზიელთათვის ეს დღე ვერ გაუტოლდება სხვა ბედნიერ წუთებს. თავად უწმინდესმა და უნეტარესმა ილია III ბრძანა: „ბოლო დროს, საუკუნეთა გზაგასაყარზე ბევრი მილოცა მივიღე, საქართველოს სხვადასხვა კუთხიდან, საზღვარგარეთიდანაც, მაგრამ ხულოდან ჩამოსულთა სტუმრობამ ყველაზე ძალიან გამახარა“. ამ სიტყვების მიღმა დიდ სიხარულთან ერთად უდიდესი სველაც იგრძნობა, სამშობლოს ტყვილიანი წარსულით გამოწვეული, დღესაც რომ მიუთუშებელ იარაღ რჩება. თუმც ეს ტყვილი აჰგავს მშობიარე ქალის ვატრინებას, ახალი სიცოცხლის მოვეუნა რომ სიღვეს ქემპრობად“. და ეს სიცოცხლე საუკუნეთა წიაღიდან ვეკიდ მოსტყვიის, დღეს კი ჩვენს ხელში ბეთლემისეულ ვარსკვლავებდ გაბრწყინებულა სიყვარულის და სასიყების უტყუარ ნიშნად.

უწმინდესის წინაშე პატარები თავიანთი შემოქმედებით წარდგნენ. დეიოთურ, მადლიან საგალობლებს ქართული ხალხური სიმღერისა და ცეკვის ლაზათი ამშვენებდა. პოეზითა და სიტყვაჯახული ხელოვნების ნიმუშებით გაკვირებულა, დარბაზში მსხდომთაგან უტრემლო არავინ დაჩინებულა. ეს იყო შეკრებების, სიხარულის, დედა ეკლესიის წიაღში დაბრუნებული შვილის მონახტრებული ქვითინი, ღონისძიების დასა-

ქრისტეს ნათელი

ბის ვარდ. იგი ვასილკარი მოკრძალებითა და საინოებით გამოირჩევა. კოლგის შედგენები ვიდ იმდენ ამგავრებენ ჩიორა თაქთაქშვილის პარსუნაველ. მაკონტრულე ქველურ დინებუ და მისგან მომავალში შესანიშნავ მუსიკოსსა და მუსიკის მკვლევარს შეიღწა.

არჩევანი თითქმის ვადარევეტილი იყო, მაგრამ ამისა უღიფლებლობა შემოხვედებოდა ჩიორა, როგორც სკოლის ერთიანი საუფუფოსო მოსწავლე. საქართველოს საკონსერვატორული სასამართლო მიერ მოწყობილი სახელმწიფო სასამართლოებო ოლიმპიადებზე ამაში და კონსერვატივა მოხვედრისა. აქვე სკოლის დირექტორს ვარაუდი: თუ არა ჩიორა, ამა ვინ? ისე ჩაუღმავდა ვაგონმა სავსილოვ ლიტერატურის, ოლიმპიადებზე მოპოვევებმა წარმატებამ კი ჩიორის მომავალი პროფესორის არჩევანი იურისპრუდენციის სასარგებლოდ შეაკვლინა. ხოლო არჩევანი რომ უწყვიდებოდა იგი, ამის მაგალიად საკონსერვატივო სასამართლოს თავმჯდომარის ავთანდილ დემეტრეველს ეს სიტყვები შეტყულებენ: „პირველი ადგილზე ვასული თბილისის 57-ე საშუალო სკოლის ვუნდის კაბეტარი ჩიორა თაქთაქშვილი ამ ვუნდის ფაქტობრივ ლიდერი იყო მისი დამახასიათებელი, რომ ვუნდმა წარმატებით ვაარავა თავი საკონსერვატივო სასამართლო წარმომადგენლის თვისებებებთან დამკვირვებელ საკითხებს და ვარდა იმისა, რომ მოიპოვა პირველი ადგილი, ასევე მთელი განსჯიერებელი სიგელი და პრემია, როგორც საუფუფოსო მოსწავლე და ოლიმპიადის თანაწევრი ორიგინალისა ვუნდმა. ჩიორა თაქთაქშვილი თავი გამოიჩინა, როგორც ძალზე შრომისუნარიანი, გონივრად და სამართლებრივ კანდის საკითხებში კარგად მომზადებულმა ახალგაზრდად. სწორედ ამის გამო მოიპოვა სასამართლოებრივი ოლიმპიადის გამორჩეული მონაწილის სივლი და პრემია.“

ჩიორამ იურიდიულ ფაკულტეტზე შესწავლა ვადარევეტი. მაგრამ ნათესავების და ახლო მეგობრების შრომად არც თუ უსაფუფილო წინააღმდეგობის წაწყდა. ამ ვერბო ვინებულ-უნარბრუნ-ფაკულტეტზე აპარტიონოდ და უფუფოსოდ მოხვედრა ტრადიციული შეხედულებით აბიუტრინტისთვის ვარდა დაკარგეს.

ჩიორამ იურიდიულ ფაკულტეტზე შესწავლა ვადარევეტი. მაგრამ ნათესავების და ახლო მეგობრების შრომად არც თუ უსაფუფილო წინააღმდეგობის წაწყდა. ამ ვერბო ვინებულ-უნარბრუნ-ფაკულტეტზე აპარტიონოდ და უფუფოსოდ მოხვედრა ტრადიციული შეხედულებით აბიუტრინტისთვის ვარდა დაკარგეს.

ჩიორამ იურიდიულ ფაკულტეტზე შესწავლა ვადარევეტი. მაგრამ ნათესავების და ახლო მეგობრების შრომად არც თუ უსაფუფილო წინააღმდეგობის წაწყდა. ამ ვერბო ვინებულ-უნარბრუნ-ფაკულტეტზე აპარტიონოდ და უფუფოსოდ მოხვედრა ტრადიციული შეხედულებით აბიუტრინტისთვის ვარდა დაკარგეს.

ნიშნავდა. მაშინ როცა ბელარუსისა და ლიტვანების ფაკულტეტზე (სინკრატორის ალტერნატივა ეს ვახლბდა) მოხვედრა იტალიური ენის პარსუნაველ კონდის ვაგონ. თითქმის ვარსკარბივლი ვინებდა მაგრამ ჩვენი არც თუ დაღმირებულ ვინებდა ვიდე ვირო ნათელ წერტილად ისიც შეიძლება ჩაითვალოს, რომ კამპანიათა ლიტერატურა ვახ ვერ ვადარევეტი. ფაქტობრივად რომ ჩიორა თაქთაქშვილი პირველად წელს თბილისის იანვე ვახსნიშვილის სტუდენტის სახელმწიფო უნივერსიტეტის იურიდიულ ფაკულტეტის სტუდენტი ვახდა. პირველადვე კურსზე მისმა ნაშრომმა აპარტიული მართლმადიდებლური ეკლესიის სტრუქტურისათვის, რომელსაც სა ვეფუფილდე ვილა ვწიდა საყვარისა და იტალიის რესპუბლიკის შორის დამდებელი ლატერანის ხელშეკრულებამ 1984 წლის ეკლესიების და დამატებებით. (რომელიც ჩიორამ იტალიური დან პირველად თარგმნა) რესპუბლიკურ სტუდენტურ კონფერენციებზე გამარჯვება მოიპოვა, გამოამჯდმანა რა აქტიური როლი ეკლესია დასწავლა იტალიური ენის, გრეთული მართალი დონე და იტალიურის კარგი ცოდნა მხოლოდ 5. სურველად.

ახალგაზრდა იურისტის ასოციაციის აღმასრულებელი დირექტორის პოსტი 1984 წლის კონკრეტულ კონფერენციებზე სწორედ იტალიური ენისადმი სიყვარული და ენის სა ვეფუფილდე კონდამ ვამარჯვებინა ჩიორას 2000 წლის იანვრში თბილისში იტალიის სა ელჩობა გამართულ კონფერენცია და ფლორენციის უნივერსიტეტის იურიდიულ ფაკულტეტზე სწავლის უფლება მოიპოვა. მაგრამ უფიფილდე სინარსულ ჩრდილს ვახდა, ოდენამ ვართალია, სწავლების და ცხოვრების ხარჯს იტალიის შარე თავის თავზე იღებდა. მაგრამ მგზავრობის არც თუ მეტი თანხა ჩიორას ვინებდა ვადარევეტი. რაც მისი მკაცრი შრომული შრომების 60 ლარანი ხელფასით, თავად მუშაობით, შეუძლებელი ვინებდა. როცა 4 თვის შუბლდ უნივერსიტეტში ატემულ ტასისი პროგრამით ციორინდენტორი პარტიკულინი სხვა კონკურსი ვამოხვედა. ჩიორამ, მიუხედავად იმისა, რომ ფრანგული ენის შესწავლა მთელ ცოცხა წინ დარევეტილი ქონდა, მაინც შეიძლო მონაწილეობა და ვერო კეშპრის სტიპენდია და პარსუნი, სორბონის

უნივერსიტეტში 10 თვიანი სწავლების უფლება მოიპოვა. საფრანგული 9 თვეგრადის ჩიორასთან ვინებდა სხვა ნიჭიერი ახალგაზრდები: ნათია კონსერვატივო, ოთარ სიჭინავა (10 თვიანი, ირაკლი დონელიძე, ირაკლი როგავა, პაპუნა ხარბიანიშვილი და სოფიო ნინაძე-ნიჭილიძე (4 თვით) ვამგზავნივინებამ. ამ შეხვედრებში სავრანგული ფოკლორის ხარჯებს თავის თავზე იღებს. ჩიორა თბილისში საშობად დამრუნებდა. მაგრამ ვადარევეტილია, რომ ამპირანტურის კურსსაც სორბონის უნივერსიტეტის ფრანგული არსებულ სენ დენის ავტონომიურ უნივერსიტეტში ვაივლის. იქ მისა წარმავტებინა ასევე შობამჯდომედი. თუ ჩიორა ვინებდა შეუძლებელი ვი. მართალია, უფუფილობის გამო ჩიორას იტალიაში ვამგზავნივინებდა უარის თქმა მოუხდა. ჩიორა უფუფილობის გამო ჩიორას იტალიაში ვამგზავნივინებდა უარის თქმა მოუხდა. ჩიორა უფუფილობის გამო ჩიორას იტალიაში ვამგზავნივინებდა უარის თქმა მოუხდა. ჩიორა უფუფილობის გამო ჩიორას იტალიაში ვამგზავნივინებდა უარის თქმა მოუხდა.

ამჟამად ჩიორა თაქთაქშვილი თბილისის უნივერსიტეტის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის III კურსის სტუდენტი. ახალგაზრდა იურისტის ასოციაციის წევრი. სა კონკრეტული საკონსერვატივო სასამართლოს თავმჯდომარის თანაწევრი. სტუდენტთა თვითმართებლობის განვითარების ასოციაციის ერთ ერთი დამაზარებელი და ამავე ასოციაციის იურისტია. რომლის ვახუთში დამატებდა მის მიერ მომზადებული პრევეტი სტუდენტთა უფლებები? აი, ასეთია მისი საშუალო-კლასის სასამართლო, რომ ზეინი სასაქმედო პოეტის ვულისფანქალითა და იმედი და სწავლა შეტოვებზე ავი, ვინ მოდის ვინ მავალიდნა? — თამაშად შეგვივლია ვაგზაუბრით. მომავლდამ ჩიორა და მისიანია მრავალხრივ განათლებული თამაშ მოდის უფიფილდე ერთ ერთი ინსტიტუტის დირექტორი ვამკონსერვატივო განსტრუქების თვისებებთან და მათსადამე საქართველოს უფუფილობის უტყუარა იმედი უნდა ქონდეს.

გაზა შევიღობისა, ჩიორა!

ნინია ნინია

გაგანალება ყოველგვარ

სრულს უშინდესმა დალოცა თითოეული გინაზიელი და პედაგოგად ვადარევეტი სამხსილოვო სახეურები. შეხედვად საბავშვო უფროდ აილას ვეწვიეთ. სადაც უნდა შეხედვადროდით საბავშვო მწერლებსა და პოეტებს. ხულოს ტელე აბუნდირისის სახელობის გინაზის ორი წლის მეგობრობა ავამტრინტის საბავშვო უფროდ აილას ვეწვიეთ. რომელიც დიდ საქველმოქმედო საქმეს აკეთებდა. ხულოს გინაზიელებს საქველმოქმედო ვაგზაუბრით ბოლო ორი წლის მონაწილე, ხოლო პირველადს ვადარევეტი. ამ დღეს ვამტრინტის ვუღობილად მეგასმენენ და თავიანთ თუ სხვა ქართველი მწერლების წიგნები ვადისცეს საბავშვო მწერლებსა და პოეტებს: დილო ნიშნავილია ვადარევეტი. ქეთევან ქილაშვილი. ნარგისა მგელაძე. ლალი ვაგონაშვილი. ბონდი მაცაბერიძე. მათა წიკლაძე. ნინო ქუთათაძე. ვუღობილი ტოგონიძე. მარიანე თეთრუშანიძე. შერბანდი ქალაქანა.

მისწავლედ-ახალგაზრდობის სასახლეში შეხვდა შეხვდრა თბილისის ინტელიგენციასთან. ღონისძიებებს ვსწავრობდა და გინაზიელებს საჩუქრად ვადისცეა ინგლისური ენის სახელმძღვანელო ვანათლებლის მინისტრის მოადგილე ქალბატონა რუსუდამ გორგოლიძე. მისასაღებელი სიტყვები წარმოითქვა: ბ-ნა ვურამ ვარაძე და პრივეტორმა შუშინა ფუტყარაძე. ვამოხვეტილობა შევიღობის დირექტორმა გორგო კილაძემ გინაზიელებს საჩუქრად ვადისცეა დაწვევითი ქალბატონის სახელმძღვანელოები. ვახუთ აკციონთაულობა რედაქტორმა ავამტრინტებზე ვახუთის ბოლოდროინდელი ნომრები.

მადლიერებით მინდა აღვნიშნო ქალთა რესპუბლიკური საბჭოს თავმჯდომარის ქალბატონი ზინიანე კვაჭიძის მწრფევილობა ჩვენს მიმართ. მან ვასული წელს გინაზის ბიბლიოთეკის საჩუქრად ვაგზაუბანა მხატვრული რესპუბლიკური ახლავა. გინაზიელებს ვადისცეა ძვირადღირებული წიგნები. ქალბატონ ზინიანეს თანხმობით კრინეხებოთა სახლში მოეწყო სანდერტისო შეხვედრა. გინაზიელები ვეწვიენ მათსწავლას, ზოიანარეს, შეხედნენ ახალგაზრდა უნივერსიტეტის მხატვარ რუსუდამ ფეტვიშვილს. ბოლო დღეს თბილისის წიგნი და ილია მართლის სახელობის გინაზისთან არსებულ ტიპარში მამა მირიანამ და მამა იოსებმა ავადენა კრითობივი პარაკლისი ლეხა დევისშობისადამ. გინაზის დირექტორი ქინი ნინო კუთხა ვინაშევილობანი დღედა. იგი ხუთი, კარგი შეიღობს ვამტრინტისა, მაგრამ მადლიერებით უნდა აღვნიშნო მისი დალოცვა ვირომა გინაზისა და საერთოდ, ერთიანი საქართველოს ყეთილი მერსისათვის. მინდა მისივე სიტყვებით მოვახსენიო: „ღმერთის ევევრები, ბიწ არ ვამევიანებ და ქვეყნიანა, რომ უფუფილობის ტრას შევიღობა არ ვისტუპროთიან“. ღმერთმა გემსიღობს ქალბატონი ნინო და გეკურთხისთი ვეველი ყეთილი საქმე სადიდებლად დღეთისა და საცხოვნებლად სულთსა.

მინინამი (იზოლდა) ნინია, ნინია
ხულოს ტელე აბუნდირისის სახელობის გინაზის ეკითობრეწე — კლასიკური შე შენობის დაგრა

ნახა ბავუსგიონ-დავითაშვილი

შეიშარა

წუხდა უეცრად,
 მთელი ღამე წუხდა,
 კვლარ დაიწყო
 გუმბნდელი დღია, –
 მიიდან მოყარდნილმა
 მღერე ნიაღვარმა
 მისი შეგობარი
 წელში გადაწვიტა

 წუხდა უეცრად,
 მთელი ღამე წუხდა...

აღღრმობა

გოლგოთაზე ვარ, –
 ჯვარზე მკარავენ,
 მაგრამ მე მაინც
 არ აუტირდება...
 ვისაც ვიყვარდით,
 წაღეთ
 თქვენი აცრემლებული
 მარგალიტები!
 გოლგოთაზე ვარ...
 აქვეა ჩემი
 ბრალმძებელი და
 წესის ამგები, –
 გოლგოთაზე ვარ,
 მე მკლავენ,
 მაგრამ
 აღღრმობის დილას
 მაინც აღღვებ!

შულის ნაძირი

საღამო იყო ისე მწუხარე,
 ვით სიფვარულის გამოტირება,
 მე წავალ, მაგრამ
 ვიცო, კული
 შულის ნუკრი ისევ გამტირება.
 მე წავალ, –
 ზეცას განთიადისას

ცისკრის ცრემლები დაეკიდება,
 მე წავალ, მაგრამ
 რა ექნა,
 შულის ნუკრი
 ჩემს ნაკვალევს რომ
 გაეკიდება!

მას

იავ – სიცოცხლის სურნელი,
 დღემუდამ შენ შესიხმრები,
 მოხვალ, სიხარულს მომიტან,
 წახვალ და გაგკტირები!

მიზაგაღ საშუენუი

ჩამომყოფილება სიღამაზე.
 ჩუმად ჩაიცინებს არილის მზე,
 ჩუმად ატარდება ია-ია,
 გული გაუსკდება რისიყერ ნისლებს.

 ჩამომყოფილება სიღამაზე...

ბავი...

კვლარ გაათიბოს შენი თვალები
 ჩემს მიუღრო ბინას,
 კვლარ დაქარავი ოქროსიბკვადანი ხელით
 ჩემს კაბას,
 კვლარ წაიღებ ყვეალებს
 დედაჩემის საფლავეზე და
 საერთოდ,
 ამქვეყნად კვლარსად კვლარ იარსებებ
 ჩემი გულის გარდა!

გაეპულს

წემას ჩამოყვა
 მწარე ნაღველი,
 ნაღველი – გულში დაუტყვარი,
 შვე ცას შეერთო
 შავი დრუყელი,
 ღრუბელი – მზის და
 ქარის მღვივარი.
 შესუი, შვირგე
 მამული ჩემო,
 შესუი, შვირგე
 ჩემი ნექტარი.
 შესუი, შვირგე დედის რძეხაითი, –
 ვაზის ჯვარზე ვარ მიწვეული
 ქარების მტყეანი.

გარტირობა

მიწაზე იწვა მარტიობა
 მკვდრული დუმილით,
 სიწუმე მისი
 მიიებს და კვლებს

აზნახარება...
 მიწაზე იწვა მარტიობა
 სხვა არაფერი, –
 მკვდრის მზე ქრებოდა
 მიიებს გადაღმა,
 ბროლის ღანდებთან.

ჩემი ღონვა

ღმერთო, ისმინე ჩემი კვდრება,
 ღონვად მოვედი შენს წმინდა სახლში,
 გული მტკიცე და მკურნალად გიხმობ,
 შენს მეტი მხსნელი არსათ არი.

ყოვლის გამწენო, ყოველთა ძამავე,
 შეუფრე მკვირის, შეუფრე ცათა,
 მუხმდორეკალი გამუდარები,
 გადმომაფარე მეც შენი კალთა.

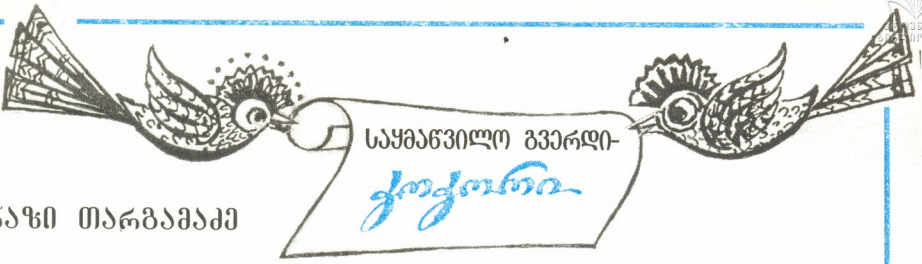
ვიდაცა მართმევს სიცოცხლის ნაწილს
 და უძლური ვარ ყველას წინაშე,
 ჩემს დამორუნეველებს, ბორტების
 ვილ.
 ასმაგი მადლი, ღმერთო, მიაგე!

არავის ძალეუს წართმევა შენი,
 მე ვცოცხლობ შენით, მე ვხარობ
 შენით,
 გულს ამოვიგლეჯე და შემოვწირავ,
 შენ – ჩემი მხსნელი, ჯვარცმული
 ჩემთვის!

ვერცხლის ფარავანი

ზამთრობით ჩვენი კაკლის ხე
 ვარსკვლავებით შეიკრწწვლება ხოლმე,
 შუადამაინზე ქარი მოვარდება და
 ისე ღონიერად ბერტყავს კაკალს,
 ტოტებს სულ ღაწალუწვი გააქვს.
 ვარსკვლავები წკრიალით ცვივიან,
 მთიარის დაგებულ
 კერცხლის ფარდავზე...
 ძიღგამკრთალ ყვავებს ნერწვეები
 სცვივიან

ვარსკვლავთა ნღობით,
 მზესაც სულ ჩვენი ეზოსკენ
 უჭირავს თვალი,
 მაგრამ ამაოდ...
 მთარე ისე საგულდაგულოდ
 აცეკვებს სხივებს
 კაკლის მიდამოს, რომ ღამეც
 კუდიანი ვარსკვლავებიც
 არა რჩება
 აუკრეფავი.

საყმაწვილო გვერდი-

ქოქიანი

ნაზი თარგამაკე

დილილმე

მეძახიან მტირალას,
იცით, რატომ ვტირი მე?
ყოველ დღლას ძალად მაჭმევენ
ფაფას ბებო ირინე.

დღეს კი, დილილ, დილილმე
სულაც აღარ ვტირი მე,
ფაფის ნაცვლად ღვეზელს
მიცხობს ბებო, მისი ჭირიმე!

ბამოვიცხოზ ხაზაპურს

ბებომ ფქვილი არ მომცა,
ცოში ვოხოვე, ა-რა-ო!
მიოხრა, ხედავ ზელვის დროს
კაბა დამესვარაო.

ქადებს აცხობს ბებიკო,
მე არ მინდა ქადები,
გამოვიცხოზ რაც მე მსურს,
სულაც არ ვეჟანები.

გულს ამოვჭრი თონის პურს,
ამოვუვსებ ყველით გულს.

ცხელ ტაფაზე დადებ და
გამოვიცხოზ ხა-ჭა-პურს!..

მე და მამამ მაგიდაზე
ერთი-ორი წუთით
აქეთ-იქით ვავორავეთ
საქსოვ ძაფის ბურთი.

დაგეინახა ბებიკომ და...
მამას უთხრა, - აეთო,
შენ და დათო, ორივენი
გასალახი ხართო.

ცის ეკრანზე

ენახე ღრუბლების ომი,
ბათქა-ბუთქი და ელვა,
ღრუბლის ბი, აქი ლომის
გააქრო ღრუბლის მგელმა.

ლომმა ბელების ხათრით
დაინდო ღედა დათვი,
ფუშფულა ბელებს თავზე
კიდევ მოუსვა თათი.

ცისფერ ცის ეკრანს ბოლოს
მამალი შერჩა მხოლოდ,
თავი ეჭირა ყინნად,
დააბჯებდა დინჯად.

ღრუბლის მხეცები ყირას
გადადიოდნენ ისე,
ერთმანეთს ნთქავენენ, მერე
გამოჩნდებოდნენ მყისვე.

მერე დაწყნარდა ყველა
და გაიფანტნენ ხელად,
ყველაზე უწინ ციდან
გაქრა ეშმაკი მელა.

მამლის ყივილის ცდამი
ჩამძინებთა ტბილად,
რომ გავიღვიმე დილას
მზე მიღიმოდა თბილად.

ახტაჯანა ბაყაყი

ერთხელ ცელქზე უფრო
ცელქი

ყელი ჩასწვა არაგმა,
ხმაც დაკარგა თითქოს
შისით,

ახტაჯანა ბაყაყი
თავს ირთობდა ზტუნვა-
ცმკვით,
ბუქნითა და მალაყით.

ახტაჯანა ბაყაყმა,
სიმწრით ახტა, დახტა,
სკუპ და...

სკუპ... და უცებ ქვაბში
მოხვდა,
რამიც იყო არაყი,
ტყაპ... და სითხე

დიდი გარჯა-ჯაყითა,
როგორც იქნა ამოსკუპდა
საარაყე ქვაბიდან.

შეტორტმანდა,
ხმა გამოსცა ლაყლაყის.

მაგრამ მუდამ
თავმომწონე

მწარე გემო იგრძნო
პირში,

ბღენშია და ამაყი,
ყიფის ველარ ახერხებდა
მთერალი იყო ბაყაყი.

საქართველოს ქალთა საბჭოსა და ჟურნალ „საქართველოს ქალის“ რედაქციის მიერ გამოცხადებული ლიტერატურული კონკურსის შედეგები.

ჟურის გადაწყვეტილებით კონკურსის I პრემია (60 ლარი) მიეკუთვნა თამარ გოთუას მხატვრულ-ლიტერატურული ნარკვევისათვის „ნათლობა“;

მეორე პრემია (40 ლარი) მიენიჭა ციციბო ჯუღუხიძეს მოთხრობისათვის „უპირობად გაძლეეს კაცი“;

კონკურსის წამახალისებელი პრისით აღიხიზნა

შენიშვნა: საქართველოს ქალთა საბჭო და ჟურნალ „საქართველოს ქალის“ რედაქცია მადლობას უხდის გერმანიაში მოღვაწე ჩვენს თანამემამულეს მაგული გორდელაძეს ლიტერატურული კონკურსის დაფინანსებისათვის.

ნათლობა

თამარ გოთუა

საქულე პირველი ხახის მისაღებად უფროსის ბრძანება გავიციე, რაღას თანახმა, მისაძვლი ზღვის დესანტით ძვირე მისწუ უნდა გადახლებო.

ამ წაწილს მარტო მე ვიყავი ახალბედა, ომის ვიპუბერება და კლდის შიში ჯერ კიდევ არ ეყოლო ომის სამწიფოებს, სხვების წამბობით და გმოს წინაშე ქსატყობა.

— შენი გრძობები და მისი სულ სხვაია, მის ჯერ არიყვანი ვიქსეცე ვინიჭებუ შიში ჯერ გაეცევი, განცდა კი სულ სხვადასხვადაა, ეს არც არიყვება, არც აიხსნება და არც გადმოიცევა, ზოგიჯც ომის ქარცეცხლში მოხვლები, მომის გაიჯეს, შიში რა ხილა, — შეუბრძობა ვიყლა.

სადესანტო კავკასი ოცენის მოსაძვრელის მიჯერა ქარცევი ძიხლო ოცენის ძე ვინობიყო, ექსემბიდან მე და ვიქტორ პავლიოვი, სამიქერავე ექიანი გაღინა გუბიცკაია და ხანიჭრები.

მისამაძვლელად მხოლოდ ოცი წუთი მოეცევი.

სწრაფად მივიღეთ აღჭურვილობა, თანაბრად გავიწავლიეს წიხლები ტყვითა, ზურგმანთიანი შეკავისი სამიქერავეო ანაღობით, შესახვევი მასალათ, მელკამეტებით. ოცე ვიყავით საცმულ-ღატურათულნი, თავი ძლივს გვიანდა. მოსიძვრელის უფროსმა წითელი პატარა კოლაფები დაგვირიგა, ფურცელზე წვეწ-წვეწი ვინაობა და მისამაძვრო მიგაწერეს, რამდენჯერმე დაგაკეციანეს და შიგ ჩავკაბდებინეს, ეს, ეგრე წოდებულნი, „სეკალიონი“, ორქუ წიხლიაღლის შემოსხვევას წვეწი პირიყენის დახსენივი საბოთი იყო.

ამასობაში წვეწი წაყავინა სატვიროთი მანქანებც ჩამოღდა, ელვამ ომტა.

მანქანა ჯერ ტყეში გაჭრილ შარბაგას გაკევა, ცაში აზიღული ასწლიანი ხანძერი ზემოდან ამაყად დაგვეურებდნენ და წვეწიოვის საძმელო, ბუნებრივ საპირო თაქმუსაფარს გვიქმნიდნენ.

სამაურად ამრიბალებული ტყის გასწვრივ უშეშლებელი წვანე მღელი გაწოდებლიყო. მოუთიბავ აბიბინებულ ბაზლიმ წითელი ეკანოი კარბობდა და მღელის ზღაბრულ ელფერს აძლევდა.

ბუნების მაღლითა და მშვენიერებით აღფრთოვანებულს წუთიერად გადამაჯიყვანა აწუხო, ომის სამწიფობა და საამურმა ფიქრებმა გამიჭაჯა. საქართველო მომავინდა, ჩემდა უნებურად აქ ნანახს მშობილური ბუნების სიღამაზეს ეუღარებდი, ჩემი სამშობლო მიწანტრებოდა.

ზღვის აზვირთიბული ტალღების ძლიერმა ხმაურმა გამომავიხიხლა..

ზღვა ძლიერ ელვავდა, აზვირთიბული ტალღები დიდი სიმაღლიდან ვრიალით ეხეთქებოდნენ ნაპირს და შიშს ვემატებდნენ.

— ზღვა არ გეწყალობს, ამ ელვავაში დაივლებებით, — წა-

თინა ჭვლიძის (ხინი), რუსუდან გოშიტაშვილის (თბილისი), მათა ხახიას (თბილისი), ლია ხარაშიყელის (ახალციხე), ნანა გოგეჩაიშვილის (თბილისი), გვანცა ყიფიანის (თბილისი), ბელა ბიჭარიშვილის (ახალციხე) წამწამიყენებია.

მეორე მადლობას უხდის ექვლა ავტორს კონკურსში მონაწილეობისათვის.

საქალაქო საბჭო და ჟურნალის რედაქცია მადლობას უხდის თბილისის მხატვრული საბჭოს, მადლობას უხდის თბილისის მხატვრული საბჭოს, მადლობას უხდის თბილისის მხატვრული საბჭოს.

გველახვიე ნიქორიოსისკიდან 42 კოლომეტრით იყო დამტყბული, ომისმე ერთ-ერთ პატარა ღამაზ საკურორტო ქალაქი ვიპოვებდი. მათა ქალაქის ცენტრი მთლიანად გადაწყვარა და გარეგანურად იყო მძიმე რაღას თანახმა, სახლები და სარდაფები კი ვინის მხატვრული სიყვარულით ახალი დასაშენის ნაშნები, ზოგიერთი დანგრულ-ღამწვარი სახლიდან სველი და ღული კაბდო წიჯეს წვედა.

გველახვიეს ნახვალურს მიუახლოვითი, საიდანც გადავავითი ვიქსეცე, ოცენის გაძვრელი ვიქსეცე, შირაბხოსი დაინახე, მქვემო ვიქსეცე, მქვემო ქარცევი დაღობა, ეს რამ ავიხიდა.

ზღვამ, ნაპირთან ახლოს, ორი პატარა სიქენერი ტრიალდა, ომისმე მათი ოცენის ოცენდნენ, ახლა კი საბრძოლო გეშობა.

ომის სამწიფობისმე მქვემო მქვემო ომის ქალი აღმოცნდით: მქვემო ოცენა და ომი ექიანი სხვა წაღობდა.

ქალებს სწრაფად გაეციანთ ერობინეთი, ზღვის ნაპირს მკავებური, ერობინეთი ერთი მუღლი ადგილი და გამწვარების ძიღლიდნენ ამ მოწყალებით.

მთლით, ბაქმუბა გაეციხნით, — წამობაძა გაღინამ, ექსემბო მღვინებობის მიქსეცე, მისქი ფიქრცე გაქრება და დროც უნდა გევა.

თითქოს მორიღაც ბაქმუბად ვიქსეცით, გამაღობით ექსემბო მღვინებობის მიქსეცე ნაჭვლივან ვეჭვსა.

ჩემს სიხარულს სახლარე არ ჰქინდა, როდესაც ამ მრავალრცხლები უნდა ექვცეხს ნაჭვლივან პატარა ექსეცე ერობინეთს, ექსეცე ბანდით ექვლზე წამიქაქეს, თინაც ომის დამოიყვარა მღე ასე დატრეკება მინიქეს, მქვე ადვეთოქე — ამ ომისამის სულ ვიქტრებ-მქვიქი.

გეშეცე ასეღის ბრძანება გაისმა.

ჩემის სიქენერს ორივე მხარეს ეწერა: „როზა“. ეს სიქენერი, ჯერჯერობით, მღვინეთი იყო: დესანტის პირველი დღიდან გადაქვიხნა ტყეა-წამალი, საბრძოლო ტყეწიქა, სერსათი, მებრძობლები, იქედან გადმოსაკედა დაჭრილები.

გეშეცე გამიგეცეხადა სრულიად ახალგაზრდა მთირი — გემის კაპიტანი.

ჩემი საბრძოლო ქარავანი შუაღამისს დაიძრა, სიქენერის გარშემო რვა სამხედრო კატარა ტრიალდა, ცაში გუგუნით მიგვეხებდნენ ჩვენი დამცველი თითმთვინანები.

ღღახის კორეთი ღამის წვედიღდა.

... ღელა თანაობა გაძლიერდა. ტალღები მძისულ დატვირთვით
გულს ნაოცრებით აქით-იქით ამხივებდა; დროდროც კი მადლა
ფავორიტება და ისე დაგვირგნინებდა, თითქმის უნდა ამოგვერცო
ფიხისა. ეკლესია გავარჯიშეთ, ახლის თვალმშობლობისკენ ხელს და
გრა.

ცოტა ხნის შემდეგ ხეკნას გამოცოცხლებლს კატარღებს და
თეთრობინებებს დაგვირგნინებდა.

- შიშობდა მტერი მოგვინახოს და ეკლესია დაგვიღოსო. -
კანკალით მიქურქინებდნენ კაცობა.

ჯარის გადასვენების მოტივობებში - სწრაფად მოცურავე ძრავის
გრაფიკა ნაყვით მოგვინახენ, მოქმადი გადასახლებულად! - გა-
მოძიებდა გვის კანკანინს.

შევიტა გადასვენება მიქურდა. ერთი ჯარისკაცი შიშს აუტანა,
ნაშვს გადახტომისა უმხობდა, საწყალს ცურვა არ სცდინდა, ხანძერ-
ღის უნდა ეფინა, ზღვაში ეხებოდა. ჯვართის პირველი აქცერდა და
ხმახმალი ლოცვობდა. დანახს არ აჯალეს, ხელი ჰკრეს და წინ
გადახტომდა. ხანძერი მიქურქინებდა და წინაშით თათქნი
დაეჭრა და მტვირუტის ჩაურება ხელში.

ჩემს გადახტომის ჯერაც მოვიდა. ქვეითი, რომ გადავიხედე,
კანონი ზღვას უყვარული მიმტყუნა. ცოტა ხნით შევიხრდი, შევი-
ქინდა. ამ დროს ზურგში მუკავლეკენი ვერგისნი და იხრცითი
თათქნი დაეჭრა.

შეკვლიანობავე მოტივობებში გუგუნით დაიძინენ ნაბრისაკენ,
მოკლდნენდა ჩემს თავზე ხმაურით გადაიარა თეთრობინებებს.
ქვეთ ქვედადანი განაილა ძრველზე. რაიერეც ხელის გულზე, ისე
გამოსწავა ზღვაში მოცურავე ხალხით გაიხებოდა ნაყვით.

მადლა მზელ ცანს, ეკლესია, თითქმის, წითელი, ღურავ უშე-
ღებულს მისამართზე მიქურქინა კაიფობინენ. აღფრთოვანებას ხმა-
მადლა კანკანინდა, ვერ მოხებია, რა ხდებათ.

ფეხს წამოსდგარა შეიკანენ ხელგაწვდილი შეიკანინდი ამ
ხალხისკენ.

- ხეკნული, გავიცი, ვერ ხედავ რა ხდება? დაწვეს ჩქარა! -
და დაწვეს ხნით შეიკანინდა კადაცამ. გათხიზნებულაც ვერ მოე-
ჭრა. მოკლდნენდა, საშინლად მძისუ ხელი მოხებდა ზურგში.
მდგარეებთან ჩაეკიცი. შემხანია ხმა გავარჯიშდა მტრის სახა-
ერთი თავდახტის.

ნაშვს ხანძერი ამბავი დატრიალდა. ეკლესია ნაყვს ფსკერის და-
ეკრა. ქვეითი მიხედავდნენ თავი ქვეშს ვერაინო. არხებისად
ფეხის ზედათურთა ხმით თათხი ხეკლდით ჰერავებდნენ შიშ.

შინს ნელდაეხებოდა მოვიდა. შინაგანი თითოლევა მიმტყუნა,
ეკლესიებს ასე გაოსტავებდა. რომ ეკლესია და ეკურებში ვერგინ-
და. ხის ასე კლდებდა, ხელდა მუხუთობდა და ხეივანი მკერ-
ბოდა. არ კიცი, შეიძლება შიშისაგან ერთი დამება. სადაც გულის
საღრმესი, გადარჩენის იმდენს ნაკურქავის მანც შეიკავდა.

მთიანობა დაშინებოდა პარასუტების მძისულ ემუბოდა ზღვის
ხედავრისაკენ. სამოსილებაც მატვლობდა.

მოკლდნენდა ჩემს თავზე საშინელია გრაილის გადაიარა -
მტერი ნაბრინდა გავრტყავდა შირსმტვირცელი ქვექუჩითა.

გრაილა თანაობა გაძლიერდა. ეკლესიაშიცა აღარ იყო, ერთი და-
რჩენის მოხედა მტერი, მიკრეს - მუხანუ. გარეშით ზღვა პობო-
ქროდა, ღელავდა და, სადაც ვერგებარა ჩაურღიბავი წყლის ხე-
რების ცან სწავლობდა, ნაშვს ეკლესია დაესკვლიდა.

ცოტა ხანში პერადანაც წამოვიდა მოხებია, მოხებობსა და ვუ-
მბარის ნაშვსეკურით ხმაურით უკაცუნებდნენ მოტივობის ხან
ერთისა და ხან მტერი მოხებია.

ნაშვს განწინენ დატრიალესი. ეკლესიაზე ხეზე წამოსტვა დატრ-
ილის დასახმრებლად. უკაც, საიდანაც წამოსული ნადის მიხეტი-
ვლე ნატვის ცხურავი მოხედა და ხისხლმა იფიქრა. სახლის და-
ნახებავი ანტრეტირუნდა წამოსტვა, გავისენი ზურგინახია და ეკლ-
სიის ცხურავი გადაუხებო.

ხრდილა და დამოსტვა გაძლიერდა. მოკლდნენდა საშინელია
სურათი დატრიალდა; ჩემის წინ ნაბრისაკენ მონადირე მოტივობ-
და ზღვაში შინაშის. ზღვაში მოცურავე ადამიანის გამოხინდა.

დატრიალესი შეეღეს თითქმის. მიქვლილი კი არ ჩანდა.

... მოხედა, ბეჭის ზღვას გადახტა, ნაყვს გაეკლავა. ნაბრ-
ინი კატარა, თითქმის თავს ამით უსკვლავ.

... მოხედა, ბეჭის ზღვას გადახტა, ნაყვს გაეკლავა. ნაბრ-
ინი კატარა, თითქმის თავს ამით უსკვლავ.

- მძისის ცურა ნაბრინან, აი, გახევილი კლდებს, აქ წითელ
შეკნის უნდა მოვლიყო. გარშემო გერგებლები არან.

... მძისის თეთრობინებებს ჩემს თავზე კიდევ ერთი წრე და-
ეჭრა და ისევე მოხებია დაგვირგნინებდა.

ჩემთვის ხელი ახლდა ეკლესიის წყლის ხეკნის მოტივობით
მადლა იტყვი, ტალღებს ხეკით ათამაშა. დღე ხიდოური ქვე-
ითი დაიძინებდა, ათურავ და ეკლესია ზღვაში გადავივარა.

... მძისის წყლის გამოხინებინდა. ეკლესია ხსრცითი გამოილე-
თავში, რა კარგია, რომ ცურვა ვერაიყო. თავს ძალია დაეჭრენ.
გარშემო ეკლესიის უხედავნი და არაიყენი მუხბოდა, ერთი მათხი
მქინდა - ნაბრინე გახელა. ზღვაში ამ დამებო, თითქმის მტერი
ეკიცი.

- რა მოვიდა, დაიძლე? ნაბრინი ახლდა, გავიცი. - ხელი
შემაშულა მუხბეკურბა. - მენ ცურვა იყო, აქ კი ხალხი
მხინდა. მუხლა ხსრცობდა. დამოსტყუნა მიქნი ნაილად დაწე-
ხე კლდითანი ნაბრინი და წითელი მუქი.

... შირსახლდის უმბავი ხალხი მოცურავდა, მათ შინს იტყვი
მოვიდა თანაგულად გაიხლდა, რომელიც მიხედაურს მანდაეკობდა
მიხედაურებს ხელში ბეკირები და მამკელი რტოლები ეჭვითა.
აღბათ მამკელი რაზმი იყო. თავს ძალია დაეჭრენ. უნარსტყნი
დღე მოვივარა. ტალღის მხებუნდა შეეკრბოდა ეკლესია, უნარს
მხებუნდა დაეკარი წყლის.

... ცურავის ტალღები მიხებობდა, ნაბრისაკენ მხებობდა; ხე-
ლი ზურგინახია, დაბადა და წყლით სავსე ხეკნის კი ხელი მოხ-
რახებდა მიქვლილი.

... უკაცნად მარჯვენა ფეხზე ჩემს წამოვიდა.

... ნაბრინე რომ გაეკლა, არ ვიცი, ხრდილა მართლა შეიკანინდა
აღფრთოვანებას აღარ მქინდა. ფეხსმკელი ფეხს მძისა, რომ მუ-
ხი, სახარულისაგან კანკამ გული წამოვიდა. ეკლესია ხანძერე გა-
დაღებულა მტერი.

... სწორედ მძისს ეკურებინი მძისს ფახი, მისი ხიდოური, თითქმის
ამ წყლის ძალია მომტყუნა, ხემდაურებუნდა მძისს ეკლესიას. მიქ-
ეფი და თვალკრემლიანმა წამოვიდა;

- თუ სიკვდილი მსურვია, ისევე აქ მოვიკლე. და არა ზღვაზე.
ბრველივე მძისებუნდა. მადლა, კლდითანი ნაბრინი ეკიცი, აქ
უნარავი ხალხი ტრიალებდა, მუხბობდნენ და მიხედაურებს ეკლესი-
ხეიში ბრევიდნენ. იქვე საეკურად დატრიალესი მოვიდა. მუ-
ხი არავის მამკელი ვერადებინა.

... მამკელის ზღვიან გამოხევათ ცოცხალი თუ მკვდარი მუ-
ხობინა.

... ნაბრინე ეკლესია ფეხეფებოდა. მე ასე უნახებრად ხმით არ ვი-
ქნებოდა. ფეხზე წამოსტვა. ჩემთვის ხანძერულად წასვლას ეკი-
რუნდა. მკვდარ გამოხინდა, რომ ცალ ფეხზე ჩემს არ მტერი, ასე
ხალ უნდა მკვლეო.

... ჩემს გავრტყავს იქვე მდგომ მიხედაურს შევიხედე. მან მოკლუ-
ლებში გამოხინა ჩემთვის უფრო გამოსადეგი ჩემსა, მორუდებლად
ფეხისა წამობი და გადმობოდა. შეიკანინდა. უნარის ნაშინად
თავი გავაქნიე და თვალკრემი ხელში ავიყიარე. ბრახით გადმობუ-
და და უკაცნად დამიფიქრა.

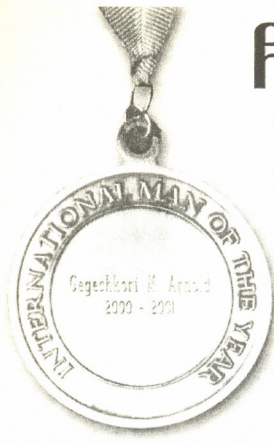
- აქ სხვა ჩემს არ იშოვება, ჩაიცი და აქედან გამეკლავ-
თარქ ზღვაში ჩაეკიცი. სხვა გზა მართლაც არ მქინდა, ჩემსა
ჩაიცი.

... ჩემს თავს ჩემთვის ეკრებობდნენ, შემხებულები გულის ტე-
რით ეკლდნენ ერთმანეთს გამოხინას. არ ვიციდენ ვინ ვეკლავ.
გადარჩენდნენ. დღე სახარულია გადაეკიცენი ერთმანეთი.

... გარეშად მადლა ხრდილა შეიკანინა ზღვას. დანახლის ჩემს ნა-
შვს აქვს მძის.

... ეკლესიის დაეჭრა წყლისაგან აღმასწავლ ამბებს - ზღვის სტიქი-
სა. ეკლესია კი ვერ მოკვლეს, ამდენი ადამიანის უხედაურებასა და
წინ მძის საბრინდელი ნაილობას.

ჩვენ აპრილი

კემბრიჯი „წლის ადამიანი“

სე მგონი, არნოლდ გეგემპორნი - არაჩვეულებრივ ადამიანს. მეცნიერს, მოგზაურს, ჟურნალისტს მთელი ცხოვრება ეციობ. პრაქტიკულად ასეცაა. ჩვენ ერთი თაობის ვართ და მოღვაწეობა მან და მუშაობა მე თითქმის ერთდროულად დავიწყეთ. თუმცა არნოლდი ჟურნალისტიკის ფაკულტეტზე რომ შევიდა, ბიოლოგიის ფაკულტეტზე უკვე დამთავრებული ჰქონდა და ჟურნალისტიკის განსწავლის ამერიკული მეთოდის (სადაც ჟურნალისტთაში უკვე სხვა სპეციალობის დაუფლებულები ოსტატდებიან) უპირატესობის ცოცხალი მაგალითი გახლდათ.

მისი პირველივე საგაზეთო პუბლიკაციებიდანვე მიხვდებოდი, რომ წერის ნიჭიც სხვა უნარებთან ერთად ღმერთმა მას უხვად დააბერიტყა. ასე რომ არ იყოს, მისი სამეცნიერო-პოპულარული, მხატვრული, ჟღერისად საინტერესო და საჭირო წიგნები ამდენი პრაქტიკული პრემიით არ აღინიშნებოდა. სპეციალისტებმა ენციკლოპედიური უწოდეს ყმაწვილთათვის განკუთვნილ მის კაპიტალურ წიგნს „ბუნება შემოქმედა“.

სანამ ჩემს შვილებს მივეცემდი წასაკითხად, ავტორისაგან მოძიებული ეს წიგნი თავიდან ბოლომდე გადავაბუბუბულე და უდიდესი სიამოვნება მივიღე არამარტო შემეცნების თვალსაზრისით (უამრავ ინფორმაციას გავცვნი თითქმის მთელი პლანეტის ციკხალა და არაკიხალა ბუნებაზე). არამედ თხრობის ელვანტური სტილით, სიტყვაყაზმულობით. წიგნის კომპოზიციას, დასათურებას, ეპიზოდების შერჩევას

- ყველაფერს გამოცდილი მწერლის ხელი აჩნდა. ახლა ავტორისავე ერთიმეორეზე შიამბეჭდავი 450 ფოტო რად ღირდა დედამიწის სხვადასხვა წერტილში გადაღებული ისიც მსიამოვნებდა, რომ ზოგიერთი მონაკვეთი ამ მშვენიერ წიგნისა სხვადასხვა დროს გაზეთში დაგებუქვე (ექსპედიციიდან დაბრუნებული მეცნიერს მოსვენებას არ ვალეუდებ, სანამ საგაზეთოდ რაიმე საინტერესოს არ დაეაწერინებდი; ასე ვთქვათ. „ბოროტად ვიყენებდი“ მის მეგობრობას. კარგა ხნის გაცნობილი მყავდა, როცა ვავიჯე, დედა ჩემი მოგვარე ჰყოლია. ჰოდა, ქართულს მეტი რა უნდა? აწ უკვე „ამბიდაშვილობის“ ხათით უხარ ვერ მეუბნებოდა. გაზეთ „თბილისში“ არნოლდისთვის სპეციალური რუბრიკა შემოვიღე, რომელსაც „შუკაბანი“ დავარქვი და მეამაყებოდა, რომ არნოლდს და მკითხველს რუბრიკა მოეწონა. აქ იბეჭდებოდა ის არაჩვეულებრივი წერილები, რომლებსაც აუცილებელი საგაზეთო მოსწევი მასალების ორომტრიალში მკითხველს სულის მოსათქმელად და ჩაიროზად შევთავაზებდით ხოლმე.

მე რომ მკითხოს კაცმა, არნოლდ გეგემპორნის წიგნებს „ბუნება შემოქმედა“, რომელიც სახელმწიფო პრემიით აღინიშნა საყმაწვილო ლიტერატურის დარგში და „დედაბუნების“ ორტიმულს (იაკობ გოგებაშვილის სახელობის პირველი პრემია) თვით გოგებაშვილის „ბუნების კარის“ შემდეგ ქართულ ლიტერატურაში ანალოგი არ მოეპოვებათ (სამართლიანობისთვის ამავე აღინიშნავ, ჩვენგან ადრე წასული შესანიშნავი მწერლის თამაზ ბიბილურის არაჩვეულებრივ საყმაწვილო წიგნს „წელიწადის დრონი“).

ასეთი წიგნები მოზარდს გარდა იმისა, რომ თვალსაწიერს უფართოებს და უამრავ საჭირო, ვიტყვოდი, აუცილებელ ცოდნას აძლევს გაერმოცველ სამყაროზე, აყვარებს ბუნებას, ასწავლის მასზე ზრუნვას - ანუ ღიდ როლს ასრულებს მოზარდის ადამიანად, ზნეობრივ პიროვნებად ჩამოყალიბებაში.

მე ყოველთვის მაოცებდა, როგორ ასწრებდა არნოლდი - ზოლოლოგი, ბიოგეოგრაფი, პუბლიცისტი იმ უზარმაზარი მოცულობის სამუშაოს შესრულებას (სამეცნი-

ერო თუ ლიტერატურული ნაშრომები, წიგნები, მოხსენებები მსოფლიო მასშტაბის სიმპოზიუმებსა და კონფერენციებზე, ლექციები როგორ ჩვენს, ისე უცხოეთის მრავალი ქვეყნის უნივერსიტეტებში, ჟურნალისტური მუშაობა - (მისი უამრავი წერილი და ფოტო ქვეყნდობოდა ახლაც იბეჭდება თითქმის ყველა სერიალულ გაზეთისა და ჟურნალში), უშორესი, ხანგრძლივი ექსპედიციები ყველა კონტინენტზე, არაფრის ვამბობ მისი სამეცნიერო ნაშრომების პუბლიკაციებზე უცხოეთის სპეციალურ ჟურნალებში...

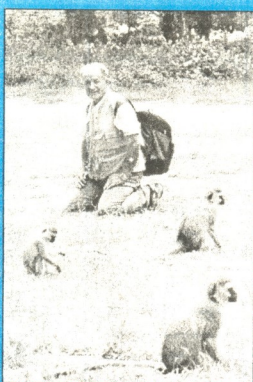
ახლა როგორი სანიმუშო ოჯახი, ზო სათნო მუუღნი და შესანიშნავი ქალიშვილები ჰყავს. ამაყი ბაბუჯე გახლავთ და როცა შვილიშვილებზე ლაპარაკობს, ადრისისა და ავსტრალიის უდაბნოებსა და ტყეების თაქარა მზით ბრინჯაოსფრად გარუჭულ სახეს სულ სხვაგვარი შუქი ადგას - ბაბუჯე-შვილიშვილობის უცილებელი სიყვარულის შუქი.

აქ კი „სივრცეებში ვართ თანაბარი“. შვილიშვილი - ეს ხომ მსოფლიოს პირველი საოცრებაა. ამაზეც ერთი აზრი გვაქვს.

მე, რასაკვირველია, როგორ გავკადნიერდები და მისი, როგორც მეცნიერის ნაღვლის შეფასებას ვერ ვიკისრებ, მხოლოდ სურათის სისახისათვის შემოვთავაზებთ მისი უცხოელი და ქართველი კოლეგების შეხვედრით მუშაობა აზრებს. ისინი კი ასე ახასიათებენ მეცნიერს, რომელიც სთავაზობს უნდას თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ზოლოლოგიის კათედრას და საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმის ამავე განყოფილებას. „არნ. გეგემპორნი, როგორც მკვლევარსა და მეცნიერს წარმოაჩენს ევროპულ ენებზე დასტამბული 100-ზე მეტი ნაშრომი. მათ შორის 6 წიგნსა და 2 კაპიტალურ მონოგრაფიას და საბუნებისმეტყველო დარგში თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის უმაღლესი გილოდი - პეტრე მელიქიშვილის სახელობის პრემია მიენიჭა. სხვა საკითხებთან ერთად მონოგრაფიებში გაკეთებული ზოგადბიოგეოგრაფიული, ზოგადპალეოგრაფიული და ფილოგენეზური ხასიათის დასკვნებისათვის ავტორს გამოყენებული აქვს ბიოლოგიის მრავალი მოიჯანვე დარგის - პალეონტოლოგიის, პალე-

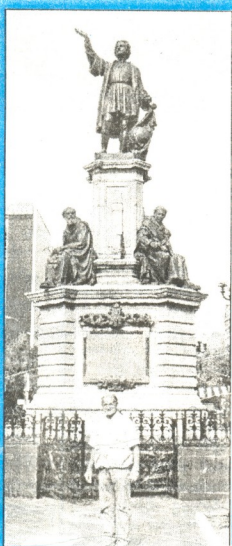
ავსტრალია, აბორიგენებთან

ტანზანია

მექსიკა, კოლუმბის ძეგლიდან

ტანზანია

ოგრაფის, პალეოკლიმატოლოგიის თანამედროვე მონაცემები. მიღებული ზოგადნიდროლოგიური დასკვნების სათანადო ლიტერატურულ წყაროებთან, მსოფლიოს წამყვან მუზეუმთა დისკვნები საფონდო მასალებთან ერთად, გაკეთებულია ავტორის 38 წლიან საველე სამუშაოებსა და ლექციებებზე დაერბობით დაწვეული დედამიწის ეკვატორული განედებიდან (ტროპიკული ამერიკა, აფრიკა და აზია) და დამთავრებული პოლარული რეგიონებით (კუნძული ვუანგელი). ამ ნაშრომებმა გამოკემისთანავე მიიქციეს უცხოეთის გამოჩენილ სპეციალისტთა ყურადღება.

არნოლ გეგექჰორის შრომების ციტირების კოფიცენტი ტოლს არ უღებს არც ერთი უცხოელი ავტორის ევრაზიისა და ამერიკის ყველაზე კომპეტენტურ გამოკემებში. მის ხშირად იწვევენ საერთაშორისო კონგრესებზე, იქ გატანილმა თემატიკამ სპეციალისტთა დიდი ინტერესი გამოიწვია. ასე მაგალითად, რომის XXXII საერთაშორისო ბიოგეოგრაფიულ კონგრესზე მისი საორგანიზაციო კომიტეტის გადაწყვეტილებით, 130 ნაშრომიდან ოთხი ფართო აუდიტორიის წინაშე პლენარული მოხსენებების სახით მოისმინეს. ერთ-ერთი არნოლდ გეგექჰორისა იყო. აქვე აირჩიეს ახლო აღმოსავლეთის ფუნქციონირებელი ბიოგეოგრაფიულად შესწავლის სამწლიანი პროგრამის თანათავმჯდომარედ და კავკასიის რეგიონის კურატორად.

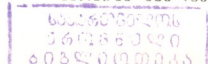
ლექცია სემინარების წასაკითხად მიწვეული იყო ბიოლოგიისა და გეოგრაფიის ფაკულტეტებზე: ავსტრალიაში, ახალ ზელანდიაში, აფრიკაში, აშშ, ეკვატორში, სამეცნიერო-კვლევითი მუშაობა ჩაატარა აშშ-ში, მექსიკაში, სამეცნიერო-საველე სამუშაოები განახორციელა ავსტრალიის ოთხ შტატში, ახალი ზელანდიის ორივე კუნძულზე, აღმოსავლეთ აფრიკაში, მადაგასკარზე, აშშ-ში, მექსიკაში და სხვ. ეკვატორიდან მიწვევა ჰქონდა ამ ქვეყნის გარემოს დაცვის მინისტრის, წარმომადგენლობითი ქართული ოილანდა კაპაბიძისაგან. საყურადღებოა, რომ ქალბატონი იოლანდას წინაპრები ამერიკიდან ეკვატორში მოხვედრილან. მან ქართული ენა პრაქტიკულად არ იცის, მაგრამ ფრიად დაინტერესებულია საქართველოთი და 1998 წელს, თბილისის შემდგ. იმერეთსკ სტუმრებია. სამწუხაროდ, არნოლდმა მისი პირადად გაცნობა ვეღარ მოახერხა, მაგრამ დარჩა საყურადღებო მიმოწერა.

არნოლდის ლექციები ყოველთვის მთავრდებოდა საქართველოს ისტორიაზე გაკეთებული მოკლე ინფორმაციით, რასაც ინფორმაციულობის თვალსაზრისით არანაკლები მნიშვნელობა ჰქონდა. ვიდრე ბუნების გლობალურ კანონზომიერებებზე აგებულ ძირითად ლექციას.

არნოლდ გეგექჰორზე დაუსრულებლად შეიძლება წერა, ამის საფუძველს მისი ცხოვრება და მოღვაწეობა იძლევა, მაგრამ ამას სპეციალისტთა დიდი ძალი-სხმევა სჭირდება.

მე კი უბრალოდ მსურდა ჩვენი მკითხველისათვის წარმედგინა და დახალებიდან 60 წელი მიმელოცა ერთი საუკეთესო ქართველისათვის, ხოლო საქართველოსათვის სწორედ ასეთი შედეგების სიმრავლე შესურებინა...

ნანამიზა მხელაძე

დღეს საქართველო განვითარების გარდამავალ პერიოდშია. ამ პერიოდისთვის დამახასიათებელი სპეციფიკა ცხოვრების ყველა სფეროზე მოქმედებს. ვაიზარდა დაუქორწინებელი რიცხვი, ხოლო შექმნილი ოჯახთა ნახევარი სოციოლოგიური მონაცემების მიხედვით, ვერ უძლებს ცხოვრების მეტად გამოცდას და ხუხულასავით იშლება.

ოჯახის შექმნის სპირაკული უკუოკის შემთხვევაში, სიყვარული, ჭეშმარიტი სიყვარული კი ნებისმიერ გამოცდას უნდა უძლებდეს. ეს თეორიულად, პრაქტიკულად კი ... თუმცა რაც ხდება, მხოლოდ სიყვარულის დეფიციტის შედეგი არ არის.

ოჯახის დედაბოძი ქალია. მას შეუძლია ააშენოს ან გააცამტეროს ოჯახი. სამწუხაროდ, აშენება ყველას არ შეუძლია, დანგრევა კი...

ცხოვრების აუტანელი პირობების გამო ქართველმა ქალმა, რომელიც საუკუნეების მანძილზე სათნოების, სინანლის ტელონად ითვლებოდა, მეტად არასასიამოვნო თვისებები შეიძინა.

დღეს მშვიდი, გაწონასწორებულ გამომეტყველებას იშვიათად ამოიკითხავთ ვინმეს სახეზე (თეოთმყოფილ გამომეტყველებას არ ვგულისხმობ, მდიდარ ჩინოვნიკთა უმეტესობას რომ გადააფენია სახეზე).

ძნელა წონასწორობის შენარჩუნება, როცა ცუდ ხასიათზე ხარ, უხასიათობის მიზეზს კი ვინ მოთვლის... ისტორიას ჩაბარდა ის დრო, როცა მამაკაცი ოჯახის უფროსად, მარჩენლად ითვლებოდა. ქალმა ნაწილობრივ, ხშირ შემთხვევაში კი მთლიანად შეცვალა მეუღლე, რითაც კაცმა ლიდერის პოზიცია დაკარგა ოჯახში.

უკიდურესად მძიმე ეკონომიკური გაჭირვების შედეგად ქალები იძულებულნი გახდნენ სახლიდან „გასულიყვნენ“ სარჩოს მოსაპოვებლად. თუმცა ქალების უმრავლესობა დისახლისობას არჩევს და დიდი სიამო-

ვნებით დატვებოდა სახლში.

უცნაური და სამწუხარო ის არის, რომ მამაკაცთა გარკვეული ნაწილი თანახმაა საოჯახო საქმეებს მიხედოს, ბავშვებს მოუხაროს. ერთი სიტყვით, ცოლის კალთას მოუფაროს საბედნიეროდ. ნათქვამი ყველა მამაკაცს არ ენება. მაგრამ ცოლის კალთაა მოფარებულთა პროცენტი იმდენად დიდია, რომ შეშფოთებად ნამდვილად ღირს. მით უფრო, რომ სოციოლოგთა მონაცემების მიხედვით, მამაკაცი თურმე დღითიდღე იზრდება.

მა მინც მიუხედავად ფუნქციების ნებაყოფლობით „გადანაწილების“, ოჯახები კატასტროფულად ინგრევა. თითოეული განქორწინების მიზეზი ინდივიდუალური და განსხვავებულია. თუმცა ფსიქოლოგებმა საერთოდ მკითხველს მოუტანეს.

მამაკაცები ამტკიცებენ: კარგი ცოლისგან არ გარბიან და მათ ცუდ დისახლისობაში, უყურადღებობაში, უხეშობაში სდებენ ბრალს.

ქალები კი მეუღლეების მხრიდან დალატს, ლიბოზას, უპასუხისმგებლობას, უსაქმურობას და სავართოდ, სულიერ სიდატაკეს უჩივიან.

ბუნებრივია, არც კარგი ქმრებისაგან გარბიან!

სოციოლოგების გარკვეული ნაწილი კი მიუხედავად დეტალური სიყვარულისა და გაცამტყვეურებელი იმედებისა, ვერ იმეტებს წლობით სანათუთვე ოჯახს. ანგარიშს უწევს შეილებს და ნანგრევებად ქვეულ ოჯახს მკითხველს ინარჩუნებს.

უცხოურია, მაგრამ ფაქტია, რომ ათასწლეულების „გაყრის“ ორომტრიალში ქალები უფრო მტკიცენი და ძლიერნი აღმოჩნდნენ (ფიზიკურ სიძლიერეს არ ვგულისხმობ) ისინი ძლიერი სქესისგან განსხვავებით უფრო იტანენ უფრო სწორად, ვეუბიან ნებისმიერ გაჭირვებას. შესაბამისად, ოჯახის მთელი სიმძიმე მამაკაცის ძლიერი ზურგიდან ქალის სუსტ მხრებზე გადავიდა.

ფსიქოლოგები ირწმუნებიან, რომ დანგრეული ოჯახების მიზეზი ქალის გადაღლა კი არ არის, არამედ წყენა, რომელიც წლების მანძილზე დაუგროვდა. ქალი ოჯახში დანგრეულად გრძნობს თავს. მისგან ძველებურად მოითხოვენ გემრიელ სადილს, გაქათმებულ პერანგს, დაწკრილებულ სახლს. სანაცვლოდ კი - არანორი კომპენსაცია.

ოჯახების ორი მესამედი შეიძლება კონფლიქტურ ოჯახებად ჩაითვალოს, რადგან აღმიაწიები, უცხოად, ზედმეტად გრძნობენ თავს საკუთარ ოჯახში.

ფსიქოლოგების აზრით, იმის გამო, რომ მამაკაცების უმეტესობამ აღვლი ვერ იპოვა ცხოვრებაში, თავსა არეულები, დაბნეულები ეძიებენ თავშესაფარს. საკუთარი ნიჭის, პოტენციის, ძალის, შესაძლებლობების გამოუყენლობა უარყოფით ენერგიად გროვდება და ნეგატიურად გამოვლინდება. გაღიზიანებულები მოითხოვენ, რომ ზედმეტი კითხვებით არ დაღალონ, არ უსაყვედურონ, სკანდალი არ მოუყვონ. პირაქით, გამუდმებით ყურადღებას და მზრუნველობას მოითხოვენ. ისინი „დიდი ბავშვები“ არიან, რომლებსაც უნდა აბატიო ნებისმიერი ცეკუობა, სისუსტე და აუსრულყოფი-

ყველა სურვილი.

მოკლედ რომ ვთქვათ, როგორც ტოლსტოი წერდა:

— მამაკაცების უმეტესობა მეუღლეებისაგან იმ ღირსებებს მოითხოვენ, რისი ღირსებიც თვად არ არიან.

სოციოლოგიური მონაცემების მიხედვით, ოჯახებში, სადაც გადანაწილებულია შრომა, როგორც „საგარეო“, ისე საოჯახო, მშვიდობა და თანასწორუფლებიანობა სუფევს. სასურველი მშვიდობა ოჯახში კი მხოლოდ ქალების გულის მონადირებით მიიღწევა, რისთვისაც დიპლომატია და მოქნილობა საჭიროა. ანუ როგორც ბალზაკი ამბობს: ვისაც ქალის „მართვა“ შეუძლია, იგი სახელმწიფოს მართვასაც შეძლებს.

ასე რომ, ძვირფასო მამაკაცებო, ისწავლეთ ქალის „მართვა“, რაც ქვეყნის მართვაშიც შეგიწყობთ ხელს.

მანამდე კი გთავაზობთ ფსიქოლოგიურ ტრენინს, რაც ოჯახში მშვიდი, მეგობრული ატმოსფეროს შენარჩუნებაში დადგენარებათ. არაა რაგორ მოგვენატარა ტრადიციული ქართული ოჯახი, რომლის უფროსი და მარჩენალი მამაკაცია!

მაშ ასე:

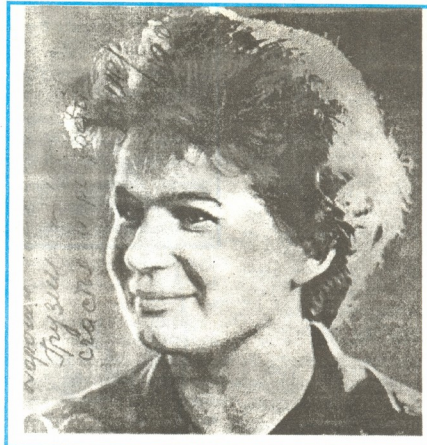
1. ისე გაანაწილეთ ოჯახში საქმეები, რომ არავის გაუჩნდეს დაუკმაყოფილებლობის, უსამართლობის გრძნობა.

2. მეუღლესთან ერთად შეადგინეთ გეგმა, თუ როგორ გაატარებთ უშუქ დღეებს. გაითვალისწინეთ, რომ ეს გეგმა ორივესთვის საინტერესო და მისაღები უნდა იყოს.

3. ნუ მოაკლებთ სითბოს და ყურადღებას მეუღლეს. იყავით ტაქტიანი და ზომიერი. თანაგრძობით და ინტერესით მოუხსინეთ თქვენს მეორე ნახევარს, გაიზარეთ მისი ღირსი და ტკივილები.

გახსოვდეთ: როცა ადამიანი თავის პრობლემებზე ვიამბობთ, მას რჩევაზე მეტად თქვენი თანადგომა და თანაგრძნობა სჭირდება!

მარინე ნაპაძე

ვალენტინა ალავარაკლა...

მხოლოდ მას შემდეგ, რაც ინგლისის საზოგადოებრივმა ორგანიზაციამ გასული წლის ბოლოს იგი ასწავლის ქალად აღიარა. ვალენტინამ დაარღვია 16 წლის დემილი და ინტერვიუ მისცა აიფის კორესპონდენტს. შეხვედრა მის ოფისში, მთავარბასთან არსებულ საერთაშორისო და კულტურული თანამშრომლობის რუსეთის ცენტრში შედგა, რომელსაც იგი 14 წელი ხელმძღვანელობს.

— ჩემთვის მავალიის მოძევები დედა იყო. მამა ფინეთის ომში დამეღუპა. 1988 წელს ძლივს მივაგინე მის სამშო საფლავს კარელიაში. დედას უპირდა სამი შვილის ვაზრდა. თითოეულზე დახმარების სახით 50 მანეთს აძლევდნენ. როცა ერთი პური 200 მანეთი ღირდა, ამიტომ მუშაობა აღრე დაიწყო.

პარაშუტისტობა დედას ბიჭების საქმედ მიანდა. აეროდრომზე წასვლის წინ ბევრჯერ ჩავუყვებოდა სახლში. მაინც ვიპარებოდა.

მისთვის არ მითქვამს, რომ კოსმონავტა ჯგუფში მოხვდები. ვუთხარი მხოლოდ, რომ მოსკოვში კვლევა ვაგრძელებ პარაშუტით ხტომას. 1963 წლის 16 ივნისს მეზობლებმა შეატყობინეს ჩემი გაფრენა კოსმოსში.

რაც უფრო გვირბილობდი დედასთან, მით უფრო ახლობეუი ხდებოდა. ყველა კოსმონავტს უყვრის, ასეთი პატარა რომაა იგი. კოსმოსში ვიყავი ჩანს დედამწიხარდნი ადამიანის უფუნური დამოკიდებულება. ამიტომ ძალზე მწუხვრელობანია, მოვეფურთხობილდეთ მას. დღეს ბევრს ლაპარაკობენ იმ საზოგადოებაზე, ჩვენს პლანეტას რომ ემუქრება. კომეტები, ასტეროიდები და სხვა კოსმური სხეულები სულ უფრო ხშირად ეჭრებიან მზის სისტემაში. ჯერ კიდევ 1984 წელს გვიინდა შეგვექმნა დედამწიხს გადარჩენის საერთაშორისო სამსახური. შეიძლება ეს ოღესმე განორციელდეს.

კოსმოსში გაფრენის შემდეგ ჩემი ოცნება აღსრულდა. საავიაციო-საინჟინრო განათლების მისაღებად სამხედრო-საჰაერო აკადემიაში მოვეყვნი და 1969 წელს დავამთავრე. მე და ოთხი გავარინი აკადემიაში სამეცნიერო ხარისხის მაძიებლებად დაგეტყვეს. 1976 წელს საკანდიდატო დისერტაცია დაიკეთე. მსოფლიოში ის პირველი კოსმონავტ ქალი და კოსმოსური ხომალდის მეთაური ვარ, მართა რომ გაფრინდი. კოსმოსში ჩემი მუშაობა კინოკამერითაა გადაღებული. დასახული პროგრამა შეასრულე. ჩემი დაკვირვებებისა და გადაღებულ ფოტოების წყალობით მეცნიერებაში მთელი მიმართულება შეიქმნა.

საბჭოთა კავშირის გმობობას, 5 ორდენს, ათეულობით მედალს და გენერლობას, ახლანდის ასწავლის ქალის“ წოდება დამეცა. ეს ღირებება კოსმოსის ათვისებისა და ეკოლოგიური სამუშაოების ჩატარებისათვის მხედა წოლად. წოდება, რომელიც ინგლისის საზოგადოებრივმა ორგანიზაციამ მომაცუფინა, მოულოდნელი იყო. ეს ორგანიზაცია ძირითადად საექსპლორაციული მუშაობას ეწევა. ასამბლეის პრეზიდენტი მარკოზა ლიტანისკია ონკოლოგიური დაავადების შეღვად დაზარალებული. ასამბლეია სხვადასხვა ქვეყნის ქალები მოღვაწეობდნენ — პოლიტიკოსები, მეცნიერები, საექსპლორაციული ორგანიზაციების წარმომადგენლები.

ფემინისტი არ ვარ, თუმცა კი ყოველთვის ქალთა უფლებებისათვის ვიბრძობი. წელიწადში 200 ათას წერილს და 20 ათას მხახვლის ვიღებდი. ზოგიერთები ოჯახებით მიდიოდნენ. ერთმა ქალმა 13 შვილი მოიყვანა. რამდენი ცრემლი ვნახე, რამდენი ტკივილი! ერთხელ მაგადმე ახალშობილი პაევი დამიტოვეს.

ჩემი ოცნება ახლობეუი არ დაკვარა. შეუბორცებელი ჰრილობა მომაცენა დღის, ქმრის, მძის დაკავებამ. ქმართან, იული შაპონიკოვთან 20 წელი ატარე. უნივერსიტეტის პირუტყვი, საორკედო კეთილი და ბულოსიანი ადამიანი იყო. რამდენი ანუკა სიტყვებულ...

ახლა ხუთი წლის ალიოშას ბებია ვარ. ხშირად მიდის ჩემთან სტუმრად, ბევრს ვითხვლობთ. მგრინავობაზე ოცნებობს.

იბეჭდება შემოკლებით

ფელაქსისა საქმის მარჯ კონკურენტი ქმნილების, მათ შორის ადამიანის შექმნას წინ უძღვდა აბელოზია შექმნა დღის რაიმე და მსგავსად, რაც კონკრეტულ შექმნა ადამიანი.

აბელოზია უსხეულო, გრძობა და უსხეულო არსებია არაა, რომელიც შექმნილი გადამოსა და შექმნილების უნარი. მათი განკურნული სახე ნებისთვის უნდაა, ეს შეკურნა ძალიან უადვილესია და სწავლება ამოცანები და ქმნის შედეგ აბელოზურ კვლას.

მისი ციფრები ხელეხარის კვლევა სახელმწიფოს, მთლიან და ტომს, ქალაქს, ტანს, ხატს, კვლასთან უფრო უსხეულს თავისი მთავრული აბელოზია ვის.

წიგნის, ადამიანობის კვლევას ახლოს აგრძობის ბილი რომელიც შეიქმნა შედეგის ძალიან უფრო რომელიც ქმნილების, სერამბია, სახლობა, მთლიან რანსელოზიან განსხვავებით უბრალოდ, აბელოზურად მწიფების, ასე რომ, აბელოზია უსხეულო სოციალ კვლევა უსხეულო შეკურნა არსება და ამ არსება შორის ადამიანობის კვლევას დახლოებულია.

მეცნიერა წიგნი იქნა ქმნილი ყოველ ადამიანს, რომელიც სახლობს, აბელოზია მთავრული აბელოზია.

ეს აბელოზია შეკურნა ემბრიონი, დიპლომა მადლი რომ მიეცემა და ადამიანს, რათა თან წილის წიგნი აბელოზურად და დიპლომა უფროა მისი. თუ წიგნი დიპლომაის ხაზით ცხოვრებას მიუერთს კვლევაში, ესაზრდობი, მთავარი გვირგვინი, შერბილვის შერბილვის და სხეულოდ დახლოებით, გაბრუნების უნდაა, საკურნო ცოდნის განხილვა წიგნი მთავრული აბელოზია მთავრდება, ხოლო რიცხვი ციფრის ქაობის კვლევაში, აბელოზია ვეფიციანი სულზე, დიპლომა ვეფიციანი, მსურება და

დღე სინაჟი აქვს მომხმენე ქიხიკონს, ხოცა მას ანგელოზის ელი აქვს. ბეჯიმა შესაძლებელია ახვ ე იცოდა, ხას ნომრავს ეს, ან საკომ ენოვება ასე, მაგჩამ ის ეი ვიოთ, ხომ იგი იმ სახელთანაა დაჯამიხები, ხომცხავ წვენ ვაჯახიხი და ამიკომამც მისიხდ ბოლომე გაუკნობიუხებდა, მაგჩამ მარცხ უდიდეს სინაჟიოტი ველოვებით ხოლმე მისიანობას, გოიხობს, იგიობას, დაჯითობას, ვაჯატანობას, ნინომობას, თამაჩობას, ქეთევანობას...
ამ სახელებს ხომ წვენ დაბადებისთანავე ვაჯახიქვენ, ხასავ წინ ქდივის მშობლებს იგი ხვად და ეთქი: ჩა დაჯახიქვი?
წვენი ხუხიხიის დეჯანედი გამომშებით გავსეს დაჯეხიხით ამ შიობების გადანეჯავამ.

აბელოზია

გადასას შემწევე კი ადამიანს, მაშინ მთავრული აბელოზია განკურნობა.

საქვლესი კვლევების მიხედვით, 21 წიგნების არის კვლევა სხეულო მდობს, კვლევა აბელოზიის სხეულის განსაკურნებელი დღე, მათ შორის წიგნი მთავრული აბელოზიისაც ამბობავ ეს დღე კვლევა მართლმადიდების აბელოზიის დღე ითვლება და აბელოზია უნდა აღინიშნოს კვლევა.

როგორ უნდა ვიქნა აბელოზიის დღე ამ სახელთანავე დაჯეხიქვული, რომელსაც წიგნი ვაჯახიქვი ამბობავ ითვლება კვლევა მათი განსახილვების და რიგის უნდა აღინიშნოს წიგნი მთავრული დღე?

სხეულისე ვიქნა სრულიად განსხვავებული სახელით ვახლდათ მიქვლადი, უფრო მეტი: ხინდალ მისი სახელების შიხიხის მსოფლიურს ხელეხილს, სოციალ კვლევა დახსიხებულ უბის სახელებს კი არსებდა ბავშვს, სხეულის მსოფლიო დიპლომატის ამ თუ ამ მკურნაობის სახელს აბელოზიურებს.

დღეს ხელ უფრო მთავრ კვლევა და ის სახელები, რომლებიც ცხოვრობდნენ ქრონიკული სახელები დახლოება მსხეულო, მაგრამ ვაჯახის ვაჯახიხით, რომ სხეულო წიგნის მისიხეუ ქრონიკული ვაჯახი მართლმადიდებლობა და ქრონიკული ვაჯახი და, ამხედა, უფიციანი, სახელებს

მსხეულის დროცა უფრო მსოფლიო წიგნი საკვლესი ცრადობა უნდა იყოს, ცრადობა, რომელიც დღეს სახელები, უფრო ამ კვლევების წიგნი.

ამ ცრადობის მსხეულოტი კი მართლმადიდების სახელი რომელიც წიგნის ბავშვსაცხვად ებეჯავ, რაც ამ ციფრული ვაჯახობის და უნიციონობის გადმოსკვლევა, რომელიც არსების ამხელოზიანი კვლავის წიგნებსა ვაჯახიხი და შეკურნა კვლავის წიგნებს – წიგნებს შორის, რამეთუ მისიხეუ ასეთი კვლევა და უნიციონობის ირავი მართია ქმნის ერთ სხეულს, ერთ კვლევა ხას, რომლის თავიც მეცნიერა წიგნი იქნა ქმნილი.

წიგნების წიგნადი დღე სხეულო უნდა ვაჯახი წიგნს ცხოვრების ამხელოზი მართლმადიდების უნდაა, თუ დიპლომაის ხაზით ვაჯახიხობს. წიგნს, წიგნს დღე მასა და უბედურებას რომ ხედავენ; თავისი დიპლომაის წიგნის შევადიხობლან უსხეულის წიგნს უხელოვად ითავაჯევენ და ციფრებისა და ბორბებისაგან ვაჯახიხ.

წიგნს ასეთი დღე და ამხე დროს უხელოდ შერბუხდება და მთავრულია წიგნების მისიხეუ მსხეულის წიგნების დღეცხი, მათ პრეციციცხი და ხედავენ, განსაკურნობი ამ წიგნისა, რომლის სახელებს ვაჯახიხ.

თუ დღეცხი ვაჯახიხი, ნახავი,

„დიპლომატი“

„დიპლომატი დაავადება არ არის, იგი ცხოვრების წესია“, – ეს ფიჯიკული ვაჯახიხა, მართალია, იმის აღიქვას, მაგრამ დიპლომატი დაავადებულებზე ზრუნვის საქმეობის არ ვაჯახიხიხე. პრეციცი, მათ უფრო, თუ იგი ბავშვი.

თუ, ასეთი ზრუნვის გამოვლინება იგი ის საბოლოო, როცა სასტუმრო „დებრის“ „გარდენ პოლზის“ საქართველოს დიპლომატი ვაჯახიხიხე. დიპლომატი ვაჯახიხი „სოლი ნორდისკა“, „პრეციცი-ქიმა“ მწიგნობის ვაჯახიხი, „სურევი“ და საქართველოს ქალთა საბჭომ დიპლომატი დაავადებულ ორნი-ცდიამდ ბავშვს უმსახილეს. პატარები საკვილერად მათთვის მომზადებული დიპლომატი წვერბათი ვაჯახიხი სუფრასთან მიაჯახიხე და სამახსოვრო ნიბიბიბი დაასწავებს.

შეხვედრას მსხეულოდ სტუმრებმა: საქართველოს დიპლომატი ვაჯახიხიხე პრეციციცხი რამაზ ვრაშვილმა, პარლამენტის ვიცი-სპეკრამ ვაჯახიხი რივილმა, პარლამენტის სახელონი კომიტეტის თავმჯდომარემ ზეზვა დიპლომატიცხი. საქართველოს ქალთა საბჭოს თავმჯდომარემ ნინადა კვაჯახიხი „დიპლომატი ბავშვის დაცვის ასოციაციის“ პრეციციცხი კობა ამირხანიშვილმა, პრეციციცხი თამარ გოთომ დიპლომატი ბავშვის დაცვისა და მათი ხელშეწყობის პრობლემაზე ასეუბრეს და დამსწრეთ ამ მხრე ვაჯახიხი მუშაობის ერთგვარ აბელოზიურ ჩაბაძრეს.

საქვლესიხედი ორგანიზაცია „დიპლომატი ბავშვის დაცვის ასოციაცია“ 1990 წელს ჩამოყალიბდა და მისი დაფუძნება შეკურნაში შექმნილმა როლმა ვაჯახიხი განახილდა, როცა სრულიად მომლოდა ვაჯახიხის სისტემის ფორ-

კოსმეტიკა გალამაზებს, გამშვენ-
ერებას ნიშნავს. ყველა ქალს სურს ლა-
მაზად გამოიყურებოდეს. ჩვენს ყოფაში
ამის მიღწევა ძნელია, მაგრამ შეუძლე-
ბელი არ არის. ამის შესახებ გვესაუბრე-
ბა დამწერლობის რესპუბლიკური ცენტრის
ექიმი, სალონ „ვიზაჟის“ მთავარი კოსმე-
ტოლოგი დალი ახვლედიანი.

- სახის კანის სწორი მოვლა ქალის სილა-
მაზეა. ამიტომ სპეციალისტები მაღალი კოსმეტიკის მრავ-
ალ მეთოდს ვთავაზობენ. რომელსაც კანიც ყოველი
ნაწილის დაფარვა შეუძლია.

დღეს კოსმეტიკა წლების მიხედვითაა გათვლილი.
საფრანგეთში სპეციალური სკოლებია, სადაც კოსმე-
ტიკა კანის მიხედვითაა დაყოფილი - მუქკანიანებისთვის
და ფერადკანიანებისთვის. მათი კოსმეტიკა ძალიან ვა-
ნსხვავებულია. ქვეყნებში, სადაც მზის სხივების ქარბი
ზემოქმედება, ქალებს ქარბთიანობა აღენიშნებათ. მა-
გალითად, საქართველო სამხრეთის ქვეყანაში, ამიტომ
მზე მცხუნვარეა და ჩვენს ქალებს თბიანობა დისკომფორ-
ტს უქმნის.

ბოლო წლებში ქარბთიანობასთან ბრძოლის სხვა-
დასხვა მეთოდს გამოიყენება, მაგრამ რამდენად მი-
ზანშეწონილია და უსაფრთხოა, ეს ნაკლებადაა ცნობი-
ლი. მაგალითად ახლა მოდაშია ლაზერი კოსმეტოლო-
გიაში. ლაზერი პანაცეა არ არის მედიცინაში, ამიტომ
არაფერ იცის, რა შედეგებამდე შეიძლება მიგვიყვანოს
მისმა გამოყენებამ.

ქალქს არა ჰყავს მთავარი სპეციალისტი - კოსმე-
ტოლოგი, რომელიც წესრიგში ჩაყენებს ყველა უწყე-
ბას, რათა პაციენტები დაცულნი იყვნენ მცდარი კო-
სმეტიკისაგან.

ყველა მეთოდმა უნდა გაიაროს ათწლიანი აპრობა-
ცია. გასულ წელს მსოფლიო კოსმეტოლოგთა კონგრეს-
ზე, ვერმანელმა სპეციალისტებმა დასვეს საკითხი იმა-
ზე, რომ ხანგრძლივი პიგმენტაციის გამოყენება იწვევს
„დემიპიგენტაციას“ - კანზე თეთრი ლაქების გაჩენას.
სახლის პირობებშიც შეიძლება თმის მოცილება, მა-
გრამ მისი რაოდენობა არ მცირდება.

ქალების 40 პროცენტს კოსმეტოლოგთან ქარბთი-

ანობის მოსაშორებლად დადის, მაგრამ
კოსმეტიკა არაა მარტო ქარბთიანობა,
მთავარია სახის გაწმენდა, სწორი კრე-
მების შერჩევა, მაკიაჟი.

სახის მოვლა კანის მკვდარი უჯრედ-
ებიდან უნდა დაიწყოთ. მტკრიანი
ქუჩები, ამდენი გამონაბოლქვი და სი-
ბინძურე კანზე ილაქება და ნაადრე
დაბერებას უწყობს ხელს. კანი უნდა გა-
იწმინდოს სპეციალისტთან.

სახის ქვეშ დაგროვილი ფერისმქაველი კოსმეტოლო-
გმა უნდა გაწმინდოს და შერე წაისვათ თქვენთვის
შერჩეული მკვებავი კრემი.

სახის გაწმენდის სპეციალური პროგრამით
გეუშვართ. ოღონდ ეს პროგრამა ძვირადღირებულია
22-დან 38 ლარამდე.

მანქანა ირთვება და იწყება: ფორების შერბილება,
მექანიკური გაწმენდა, ღრმა წმენდის ნილაბი, დამაშვი-
ლებელი ნილაბი, ბოლოს კანის ტიპის მიხედვით
შერჩეული კრემი.

ახალი კოსმეტიკა ასაკის მიხედვითაა გათვლილი.
ახალგაზრდა კანი - 20-30 წელი, შემდეგ 30-40 წე-
ლი, 45-50 წელი. ე.ი. გუფვებადაა დაყოფილი.

თბილისის მაღაზიებში, მაგალითად „ისი პარიში“ იყ-
იდება აუარებელი მზა პროდუქცია. გირჩევთ „რუსკია
ლინისა“ კრემებს, „სივას“ ფირმის ნაწარმს, ოღონდ
გერმანულ წარმოებისა და ესპანური „ბიანკას“ ნაწ-
არს.

თუ ძვირფასი კოსმეტიკის ფასს ვერ შეწევდებით, მო-
გაწვდით სახლის პირობებში გამწმენდ საშუალებებს.

მიღუნებული კანისათვის: კონტრასტული აბაზანები,
ცივი და ცხელი. ოღონდ ცხელში შევრებით გვირილის
ნაყენი, შემოშრალით და წაისვით მკვებავი კრემი.

ნატურალური ყავა მოხარშეთ, ერთი ჩაის კოვზი
აუროთ 1 სუფრის კოვზ ნებისმიერ ზეთში და
გაიჩრეთ სახეზე 5-10 წუთს. ჩამოიბანეთ და წაისვით
მკვებავი კრემი.

შემდეგისათვის ფართოდ ვისაუბრებთ ქარბთიანობა-
ზე, მაკიაჟზე, კოსმეტიკაში ოქროს ძაფების ეფექტუ-
რობაზე და ძვირადღირებულ ნიღბებზე.

ირმა ჩოხიკაშვილი

რასპუტინის ქალიშვილი ვეფხვეს აფინიერებდა და მამაზე მემყარებს ნერდა

ზახაროვის გამოცემლობამ გამოსცა წიგნი გრაფორ რა-
სპუტინის შესახებ. მისი ავტორია რასპუტინის უფროსი ქე-
ლიშვილი მატრენა გრაგორენა, როცა მამამისი მოკლეს,
იგი 18 წლისა იყო და, რა თქმა უნდა, ბევრი რამ იცოდა.
1917 წლის მარტში მატრენა და მისი უმცროსი და ვა-
რვარა შეიპყრეს, მაგრამ მალევე გამოუშვეს, ახალი ხელი-
სულებების წარმომადგენლები ინტერესდებოდნენ, მართლა
იყო თუ არა მათი მამა იმპერატრიცასთან ინტიმურ
კავშირში, რასაც გოგონა კატეგორიულად უარყოფდნენ.
1917 წლის ოქტომბერში მატრენა ცილად გაჰყვა „ეპი-

ნტურისტულად მდგრეკილებების სამხედროს ბორის სოლოვი-
ოვს. სამოქალაქო ომის დროს ისინი ციმბირში იყვნენ,
შემდეგ კი - პარიზში გადავიდნენ. მატრენა 26 წლისა და-
ქრებდა, ემიგრაციაში მოცეკვაო იყო, შემდეგ ამერიკაში
დასახლდა და ვეფხვეის მოთვინებება დაწყო. გარდაიცვა-
ლა 1977 წელს მიხუცთა თავშესაფარში.

მატრენა რასპუტინის ხელნაწერი მის სიცოცხლეში არ
გამოქვეყნებულა, გამოცემულმა იგი 1999 წელს შიშინა
პარავაიში მცხობრებ რუსი ემიგრანტი ქალისაგან.

„სეველია“

„Max Mara“ – სილამაზე იტალიურად

როცა 1951 წელს ახალგაზრდა იტალიელი ჭაბუკი აკილე მარამოტი საკუთარ საქმეს იწყებდა, ერთდერითი სურვილი

ამოძრავებდა – როგორმე იმ მკერავთა დიქტატს აღდგომოდა წინ. ევროპულ ქალთა გემონებებს რომ მართავდნენ. არადა, აკილე წარმატებაში დარწმუნებული ვახლდათ – მან ხომ დანამდილებით იცოდა, როგორ დაეყვინო მშვენიერ კლიენტთა გულები. ეს საიდუმლოება მარამოტების ოჯახში თაობიდან თაობას გადაეცემოდა – აკილს დიდი ბებია გასული საუკუნის მიწურულს პროვინციულ ქალაქ რეკო-ემილიას ყველა ლამაზმანს მოსავდა, მისმა ქალიშვილმა მარინა რინალდომ, საოჯახო გამოცდილების გათვალისწინებით, ჭრეკრებს სკოლა დაარსა და პატარა აკილეს, თვალყურს რომ ადევნებდა მკერავი ქალების მუშაობას, სულ იმას ჩასჩინებდა: მთავარია, ტანსაცმელი კარგად ვადგეს ტანზეო.

50-იანი წლების შუა ხანებში მოდის სამყაროში პარიზელები ბატონობდნენ და იტალიელი მოდელებიერებისათვის კარგ ტონად ფრანგული ნიმუშების გადაღება ითვლებოდა. მარამოტიმ არ ისურვა ფრანგების გამეორება, სხვა გზით წასვლა არჩია და „Max Mara“-ს კოლექციის შემქმნელმა დიზაინერებმა თამამად დანერგეს საკუთარი ორიგინალური იდეები. მათი ესკიზების მიხედვით იკერებოდა იდეალურად აჭილი საქმიანი ფაქეტები, კოსტუმები და პალტოები, რომლებიც მოგვიანებით „Max Mara“-ს საეიზიტო ბართად იქცა.

ჩვენ საკუთარი სტილი გვაქვს და მის შეცვლას, რომელიმე დიზაინერის პირვეულობის თუ წამიერი ტენდენციის გამო სულაც არ ვაპირებთ. „Max Mara“ მაღალ შემოქმედებაზე აცხადებს პრეტენზიას და უფრო მეტად ტრადიციების ერთგულება გვალელებს, – აღნიშნავს ფირმის მოდის კოორდინატორი ლაურა ლუსარდი.

„Max Mara“-ს კოლექციებს ქმნიდნენ სახელგანთქმული დიზაინერები: ემანუელ კანი, კარლ ლაგერველდი, ლუჩიანო სობრანი, გი პოლენ, ანა-მარია ბერეტა და კლიენტ ქალბა-

ტონებს ხშირად წარმოდგენაც არა აქვთ, რომ საავტორო მოდელებს ატარებენ: „Max Mara“-ს „ქალის“ სახე ხომ უწინდებურად უტკვლილი რჩება.

ამ საფირმო მარკის ბევრი მშვენიერი თაყვანისმცემელი დღესაც დარწმუნებულია, რომ კომპანიის სახესწორდება – მეპატრონის ან ორი დიზაინერის სახელის შერწყმიდან უნდა მოდიოდეს, მაგრამ როგორც აკილეს შვილიშვილი ლუიჯი ამტკიცებს, ეს უცნაური სახელი თავად ბაბუას გამოუფერებია – მარამოტის გვარის საწყისი ასოებისთვის წინსართი მაქსი დაუმბატებია – ასე უფრო ლამაზად იყურებოდა.

„Max Mara“-ს „ქალებთან“ საკუთარი თავის გაიფიქვება თანდათანობით იდეალური აღნაგობის მქონე მარტო იმ მზუფუნახავეებმა როლი დაიწყეს, რომელთა გარდერობიც დახვეწილი და ელევანტური კოსტუმებითა და კაბებითაა გამოტენილი. ახლა „Max Mara“ Fashion group იმპერიაში სამი სახელგანთქმული ბრენდია: „Max Mara“, ახალგაზრდული ტანსაცმელი „Max&Co“ და საზო „Marina Rinaldi“ იმ ქალბატონებისათვის 90-60-90-ის სტანდარტებში რომ ვერ თავსდებიან.

ერთხელ, შერონ სტოუნმა როგორღაც აღნიშნა: „ამერიკელ ქალთა სამ მეოთხედზე მეტი 48 და უფრო მეტი ზომის ტანსაცმელს ატარებს. სწორედ ამიტომ „Marina Rinaldi“-ზე გამოდმებით უნდა ვილაპარაკოთ...“

გამოთქამა „ზომა – მთავარი არ არის“, მილიანად შეცვალა წარმოდგენა არასტანდარტული ზომის ტანსაცმელზე ქალებმა, რომლებიც თითქმის მთელი ცხოვრების მანძილზე ტომრისებური, უფორმო რობებისათვის იყვნენ განწირულნი, კომფორტული, დახვეწილი, და რაც მთავარია, მოდური ტანსაცმელი მიიღეს. ეს კი ნამდვილად მეფუფი სასურველი უნდა იყოს ერთდელი თაყვანი-სმცემლებისათვის.

სააღმოსაჩინო კვანძები „სიურპრიზი“

მასალა საჭიროა:

75 გრამი კარაქი ან მარგარინი, 75 გრამი შაქრის ფხვნილი, 2 კვერცი, 75 გრამი ფქვილი, დანის წვერით სოდა, 1 პაკეტი ვანილი, რამდენიმე წვეთი ფორთოხლის ლიქიორი ან ესენცია.

8 ცალი ცარიელი, თავწატეხილი, გარეცხილ-გამოსშრალი კვერცხის ნაჭუჭი, დაახლოებით 1 კილოგრამი მარილი.

მომზადების წესი:

შერბილებული კარაქი ან მარგარინი შაქრთან ერთად

ათქვიფეთ, თქვიფვის პროცესში სათითაოდ ჩაახალეთ კვერცხები, ფქვილს შუერით სოდა და ჩააცვით კვერცხს მასას. ყველაფერი ხის კოჭით აურიეთ და არომატისთვის ფორთოხლის ლიქიორი ან ესენცია ჩაუმატეთ.

ლუქელი 180 გრადუსამდე გაახურეთ. შრგვალ საცხობ ფაღისში ჩაყარეთ მარილი, კვერცხის ნაჭუჭები 2/3-ზე ციოთ ამოასუეთ და კერტიკალურად ჩადგით მარილში. ცხება 15-20 წუთში ოქროსფერად დაბრუნდეთ.

სააღმოსაჩინო გვირგვინი

მასალა საჭიროა:

500 გრამი ფქვილი, 1 პაკეტი შშრალი საფუარი, 100 მილილიტრი თბილი რძე, შწიკე მარილი, 100 გრამი კარაქი ან მარგარინი, 80 გრამი შაქრის ფხვნილი, 2 კვერცი, 35 გრამი ხახუხზე დახეხილი ნუში ან ნიგოზი, ცოტა ფორთოხლის ესენცია ან ლიქიორი.

მომზადების წესი:

ფქვილი და საფუარი ერთმანეთში აურიეთ, დაუმატეთ თბილი რძე, მარილი, გამდარი კარაქი ან მარგარინი, შაქარი, კვერცხები, ნუში ან ნიგოზი, ფორთოხლის ლიქიორი ან ესენცია. ყველაფერი პაეროვანი მასის მიღებამდე აურიეთ. ციოს სუფთა ტილი დააფარეთ და თბილ ადგილას დადგით ასაფუკებლად.

მიცულბაში ორჯერ გაზრდილი მასა კარგად ჩაზილეთ

და 4 თანაბარ ნაწილად გაყავით. თითოეულს დაახლოებით 60 სმ. სიგრძის ძეხვის ფორმა მიცეთ.

ორ-ორი ძეხვისგან სპირალისებური 2 ნაწნავი დაწნით, მიცეთ წრის ფორმა და კიდებით კარგად დაამაგრეთ. გვირგვინებს 1 კვერცხის გულისა და 1 სუფრის კოჭი რძის ნაზავი მოუყავთ და ერთმანეთზე დააწყვეთ. დადგით გვირგვინი ცხიმწასმულ ყალიბზე და დატოვეთ ამოსასვლელად 15 წუთით.

ლუქელი 200 გრადუსამდე გაახურეთ. გვირგვინს კიდევ ერთხელ მოუყავთ კვერცხისა და რძის ნაზავი და შედგით ლუქელში გაოსაცხობად. ცხება 20 წუთში.

შზა გვირგვინი გააცივეთ, შუაგულში ღამაში ხელსახოცი ჩაუყინეთ და შედგებით კვერცხები ჩააწყვეთ.

ლიმონის კვამი

მასალა საჭიროა:

300 გრამი შაქრის „აურა“, 150 გრამი კარაქი, 4 კვერცხის გული, 3 ლიმონის წვენი და ცედრა, 1 ლიმონი გასაფორმებლად.

მომზადების წესი:

შაქრის „აურა“ და კარაქი წყლის აბაზანაზე გააღწეთ.

დაუმატეთ კვერცხის გული, ლიმონის წვენი, ცედრა და კარგად თქვიფეთ ნელ ცეცხლზე 8-10 წუთის განმავლობაში, ხანამ ღია ფერის სქელ კრემს არ მიიღებთ.

ჯერ კიდევ თბილი მასა დეკორტის სიწრებში მოათავსეთ და გააცივეთ. სუფრაზე მიტანის წინ ლიმონის ნაჭრებით შირიეთ.

ძალიან გემრიელი ნამცხვარი

ძალიან გემრიელი ნამცხვარი

მასალა საჭიროა:

2 კვერცი, 1 ჭიქა შაქრის ფხვნილი, 1 ქილა არაფანი, 1 კოლოფი შესქელებული რძე (მოხარშული), 1 1/2 ჭიქა ფქვილი, სოდა, ძმარი, ვანილი.

მომზადების წესი:

2 კვერცხისა და 1 ჭიქა შაქრის ფხვნილის გოგლიმოვლს დაუმატეთ 1 ქილა არაფანი, ნახევარ ქილაზე ცოტა ნაკლები მოხარშული შესქელებული რძე, სოდა ძმარი, ვანი-

ლი, 1 1/2 ჭიქა ფქვილი. მიღებული ციოთ ცხიმწასმულ შრგვალ ყალიბში მოათავსეთ და გამოაცხვეთ ნელ ცეცხლზე დაახლოებით 1 საათის განმავლობაში.

200 გრამი (შეიძლება ცოტა ნაკლებიც) კარაქი გაითორებამდე თქვიფეთ, დაუმატეთ მორჩენილი მოხარშული შესქელებული რძე და ვანილი. გამომცხვარი, შგვრლებული ნამცხვარი შუაზე გაჭერით და დაკრეშეთ. შზა ნამცხვარს ზემოდან დაჭრული მოხალული არაქისი ან თხილი მოაყარეთ.

რედაქციის მისამართი
380096, ქ. თბილისი,
2. კოსტავას ქ. №14

რედაქტორის
ტელეფონი: 99-98-71

ს

აქართველის დამახორებული მხატვარი ელიზბარა (ნელი) კანდელაკი დაიბადა 1932 წ. 21 თებერს. დამთავრა ქ. თბილისის სამხატვრო სკოლაში 1952 წ. ფერწერის ფაკულტეტი (1952-58 წ.წ.).

პედაგოგები: ე. შუხაივა, კ. ხანაძე, ა. ქუთათელაძე.

სადამღისო ნაუქმები: „ნიკოლოზ კანდელაკი საგარეოლში“ (1958 წ.) ხელმძღვანელი: ა. ქუთათელაძე.

მხატვრობა: „კავშირის წვერი“ (1965 წ.), საკავშირო და რესპუბლიკურ გამოყენებში მონაწილეობს. 1964 წლიდან.

ძირითადი ნამუშევრები: „ნიკოლოზ კანდელაკი“, „გალაკტიონ ტაბიძე“, „ბრძოლი აბაშიძე“, „გიორგი ლვინსკი“, „ასოხე გრამაშვილი“, „ალექს ქაჩხელი“, „აღიდა ჭავჭავაძის მშობლივი“, „გენერალი აბაშიძე“, „ფრედონ ხალვაში“, „პარმენ ლორია“, „ალექსა თეონაძე“, „ამბოძერები შვიი ხევა“, „ყერამი“, „ავთი ხახარულსკი“.

გამოიყენება:

1966 წ. მუხანbergერებისადმი მიძღვნილი გამოფენა.

1971 წ. საქართველოს კომკავშირის 50 წლისადმი მიძღვნილი გამოფენა.

1976 წ. ფინანსთა სამინისტრო – გრაფიკა და ვერნისაფი.

1977 წ. პერსონალური – მეგობრობის საზოგადოება ვოქსი.

1978 წ. ხელმოწერის მუშაობა სახლი „კუბა მხატვრის თეატრი“.

1979 წ. მსხვერპი, საქართველოს წარმომადგენლობა – ქართველ მხატვარ ქალით გამოიყენა. 1981 წ. ლენინგრადი. 1987 წ. მსხვერპი. 1989 წ. სპორტი ქართულ სახლით ხელოვნებაში. 1989 წ. პეანა, კუბა. 1996 წ. პერსონალური „ცხვიერ ვალერაში“. 1997 წ. დიდგურთა სახლი.

1970-1989 წლებში იყო სამხატვრო აკადემიის მონაწილეებელი კურსების დირექტორი.

ნამუშევრები დაცულია: დიდგურაძურის მუზეუმში, ბათუმის მხარეთმცოდნეობის მუზეუმში, ილ. ჭავჭავაძის ევრლის სახლ-მუზეუმში, უცხოეთის – კუბა, ვარშა, გერმანია, საფრანგეთი – კურსი კოლექციებში.

დასრების ბრძენის კავალერი 1998 წლიდან.

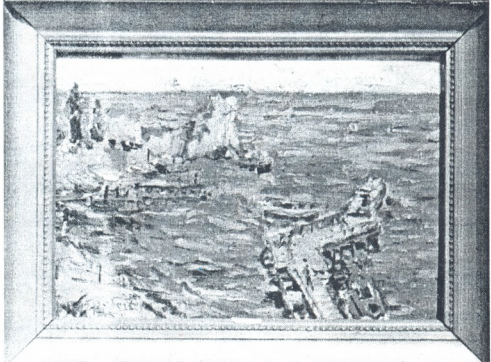

● ელიზბარა კანდელაკი

● გალაკტიონ ტაბიძე

● მანანა ტყეშელაშვილი

● ყერამი

● მელა ახირანაშვილი

● ზინაიდა კვახაძე

ელენორა კანდელაკის

ნამუშევრები

მასალა იხილეთ გარეკანის III გვერდზე

● ანდრია ბალანჩივაძე

● ბიზი სისარულიძე

ფასი 1 ლარი